

Illustrer : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404251>

Oncoloog Pinedo

Houdt de David de Wiedlezing

Didacticus, pedagoog en sociaal werker

Alumni over het leraarschap

Alumni in het buitenland

Programma Utrechtlezingen

Uw steden

**Peter van Walsum
wijst Nederland de weg**

Universiteitsdag 31 maart 2001

Kwartaalblad voor de afgestudeerden van de Universiteit Utrecht • Nr 22 • Maart 2001 • Oplage 58.000 • www.alumni.uu.nl

Universiteit Utrecht

Column

Beste alumni,

De Universiteit Utrecht viert haar 365te verjaardag. Zij bestaat net zoveel jaren als er dagen in het jaar zitten. 365 x 365 dagen. Eigenlijk moeten we dus over een verdagjaar spreken. Sommigen vragen zich af of de 365ste verjaardag wel uitgebreid gevierd moet worden? Ja, drie-erf ja! Eens in de vijf jaar terugkijken op de achterliggende periode is nuttig en belangrijk. Al is het maar om stil te staan bij wie je bent en waar je naartoe wilt. Een willekeurige greep uit de afgelopen vijf jaar: de openingen van het Minnaertgebouw en het Wilhelmina kindziekenhuis, de start van het Academische Biomedisch Cluster -het ABC van onze universiteit, een nieuwe rector en een nieuwe Nobelprijswinnaar! Deze voorbeelden illustreren de dynamiek van onze universiteit. We zijn de afgelopen jaren uitgegroeid tot de grootste universiteit van Nederland en we zijn het centrum van de kennisdelta Nederland, gevestigd in de Bisschopstad om het woord domstad maar niet te gebruiken.

De lustrumcommissie heeft, samen met velen binnen en buiten de universiteit, gepoogd een programma samen te stellen dat bewijst dat onze universiteit inderdaad die excellente instelling is, waar je met trots en plezier werkt en studeert. We willen medewerkers, studenten, alumni en de stad Utrecht laten zien waar de Universiteit Utrecht goed in is, waar zij voor staat en hoe boeiend wetenschap is. Onze universiteit biedt een ieder de mogelijkheid naar eigen keuze kennis op te doen. Geen standaard programma's, maar onderwijs op maat. Geen vastgelegde patronen, maar voor elk wat wils. Geen strakke regimes, maar individuele keuzes. Kortom, het lustrummotto is 'kennis @ la carte'.

Vanaf nu worden tal van activiteiten georganiseerd die niet alleen leuk en toegankelijk zijn, maar ook het kenniskeurmerk van de universiteit dragen. Wederom een willekeurige greep: een kennisfestival met bijzondere en spannende demonstraties en experimenten, een wetenschapsshow in de Domkerk, een muziektheaterspektakel, tientallen congressen en sportevenementen en uiteraard een bruisend Lustrumfeest op 31 maart. Ik wens u een smakelijk lustrum.

*[Tjeerd van Wimersma Greidanus
Voorzitter Lustrumcommissie]*

Kennis à la carte

Klassieke universiteit is definitief passé

6

VN-diplomaat keert terug

Peter van Walsum

10

Universiteitsdag 2001

Stel zelf uw keuzemenu samen

17

Verder:

Nieuwe rector magnificus

Gispén wil studenten aan hun trekken laten komen

3

Kort nieuws

Beating the brains van start, twee docenten van het jaar, prehistorisch lab gevonden

4

De Sprong: mensenrechten

8

USKO-reünie

8

Vakgenoten/ Middelnederlandse letterkunde

9

Beroep: leraar

Vijf docenten over de aansluiting tussen studie en werk

12

David de Wiedlezing 2001

Prof. dr. Bob Pinedo over de primaire tumor

14

Alumni in het buitenland

Programma Utrechtlezingen

15

Alumniservice

Universiteitsfonds, de alumnipas, de Universiteitsdag, het lustrum, cursussen, cultuur en nog veel meer

16

Publicaties

Nieuwe titels

23

Column

Chazia Mourali

24

Zijsprong

Biooloog/wijnkenner Bart Specken

24

Alumni vinden elkaar op internet

Op de web-pagina's van het alumnibureau kunnen alumni elkaar vinden en afspraken maken over een ontmoeting op de Universiteitsdag. Zoek uw jaarclub, studiegenoten of sportvrienden op internet en tref elkaar op de Universiteitsdag op zaterdag 31 maart 2001 in Utrecht: www.alumni.uu.nl

Willem Hendrik Gispen nieuwe rector magnificus

'Het zal niet saaier worden'

Hij heeft weleens gezegd dat het zo vreselijk saai is op de vijfde verdieping van het bestuursgebouw. Nu gaat hij er zelf werken. De farmacoloog Willem Hendrik Gispen wordt per 1 april 2001 de nieuwe rector magnificus van de Universiteit Utrecht. Hij volgt prof.dr. Harry Voorma op die met pensioen gaat.

'Ben ik degene die het menselijk genoomonderzoek gaat implementeren of wil ik me met beleid bezighouden? Dat heb ik me afgevraagd toen de functie van rector magnificus voorbij kwam', zegt Willem Hendrik Gispen (1943). Gispens wortels liggen in Utrecht, waar hij het christelijk gymnasium bezocht en biologie studeerde. Hij promoveerde bij de bekende farmacoloog David de Wied - zijn schoonvader - en is inmiddels zelf hoogleraar moleculaire farmacologie en neurofarmacologie bij het Universitair Medisch Centrum Utrecht. Gispen is wetenschappelijk directeur van het Rudolf Magnus Instituut voor neurowetenschappen en directeur van de onderzoeksschool Pathofysiologie van het zenuwstelsel. In de jaren zeventig verliet hij Utrecht regelmatig om onderzoek te doen aan universiteiten in de Verenigde Staten, Italië en Zweden. Aan bestuurlijk werk kwam hij vooral toe in de periode 1996-1999, toen hij decaan was van de faculteit Geneeskunde. 'Besturen vind ik leuk. Nadenken over strategie, beleidsvoornemens omzetten in beleid, ergens richting aan geven', zegt hij. 'Daarom vind ik mijn nieuwe functie een uitdaging na al die jaren van onderzoek en onderwijs.'

Saai

Dat hij het zo saai vindt op de etage waar het college van bestuur zetelt, neemt hij voor lief. 'Dat heb ik gezegd toen ik nog decaan was. Als je niet al te vaak in dat bestuursgebouw komt, zie je onmiddellijk het grote verschil met een collegezaal of een practicum. Voor mij wordt dat geweldig wennen, maar ik kan me niet voorstellen dat het er met mijn komst nog saaier op zal worden. Of stiller, want ik loop altijd fluitend door de gang.' Gispen zal nauwlettend in de gaten houden dat er geen grote afstand ontstaat tussen de bestuurders en de rest van de campus. 'Het gevaar van een ivoren toren bestaat altijd. Dat geldt niet alleen voor de universiteit, maar ook voor het bedrijfsleven, waar soms veel afstand is tussen de werkmaatschappijen en de holding. Ik zou daarom liever zien dat zo'n bestuur wat zichtbaarder was. Bij wijze van spreken rondom de ingang in plaats van op de vijfde.'

Een verhuizing dus, voor het college? Lachend: 'Nee, hoor. Als het me gevraagd wordt, zal ik zeggen dat ik het een prima idee vind. Maar het staat niet bovenaan mijn prioriteitenlijst.'

Veel belangrijker vindt Gispen het dat de studenten aan hun trekken komen. 'Wij zijn er voor de studenten en niet andersom.' Daarom is hij een groot voorstander van het bachelor-mastermodel, waardoor het voor studenten eenvoudiger wordt om een individueel studiepad te kiezen en zelfs op internationaal niveau te switchen tussen verschillende universiteiten. Overigens ziet hij het bachelor-mastermodel niet zo snel ontstaan in zijn eigen vakgebied. 'Geneeskunde, diergeneeskunde en farmacologie lenen zich hier minder voor. Dat is lastig door

de verwevenheid met de kliniek. Maar ook daar is ruimte voor veranderingen. In mijn decaantijd is het curriculum van geneeskunde anders ingericht en de studenten die het eerste jaar in dat nieuwe curriculum achter de rug hebben, tonen veel waardering.' Ook vindt hij het essentieel dat de universiteit haar goede positie weet vast te houden. 'Dat is een blijvend aandachtspunt. Je kunt niet stil blijven zitten, want dat doet de concurrent ook niet. Het handhaven van een toppositie is net zo moeilijk als het verkrijgen van die toppositie.'

Kwaliteit

Kwaliteit is in zijn ogen het belangrijkste punt waarop Utrecht zich moet profileren. 'Voor een klassieke, brede universiteit als de onze is het moeilijk om je te profileren. Waarom zou een student juist bij ons moeten gaan studeren en niet ergens anders? Natuurlijk vanwege de perfecte ligging, maar vooral vanwege de kwaliteit van onderwijs en onderzoek.' Om die reden hecht Gispen veel waarde aan de relatie tussen de universiteit en degenen die al afgestudeerd zijn. Als het aan hem

'Alumni moeten me persoonlijk kunnen benaderen'

ligt vertellen zij op hun werk allemaal dat ze uit Utrecht komen en daar trots op zijn. 'Zij zijn belangrijk, zij zijn onze ambassadeurs.' Hij wil dat elke gelegenheid wordt aangegrepen om de groep afgestudeerden actief te benaderen. 'We hebben de Universiteitsdag, de David de Wiedlezing, een blad als *Illustrer* en er zijn nog legio manieren te verzinnen om contact te onderhouden.' Het moet voor afgestudeerden wanneer ze daar behoefte aan hebben zelfs gemakkelijk zijn om de rector magnificus hoogst persoonlijk te benaderen.

Laagdrempelig

Dat moet het overigens voor iedereen zijn, want Gispen streeft heel bewust naar laagdrempeligheid. 'Dat was ik als decaan en zo wil ik de functie van rector ook invullen.' Maar hoe zit het dan met het gerucht dat Gispen zo'n autoritaire decaan was? Lachend: 'Ja, die indruk wekte ik wel. Na vier dagen waren er al zeshonderd handtekeningen tegen mij verzameld!' Onder zijn decaanschap werd er gewerkt aan de integratie van de twee academische ziekenhuizen en de medische faculteit tot het UMC Utrecht. Hij wilde het decanaat alleen aanvaarden als de studentengemeenschap genoeg nam met een adviserende rol. 'Ik zag geen andere mogelijkheden om die samenvoeging te bereiken. Daar hebben we na die handtekeningenactie uitvoerig over

Foto: Evelynne Jacq

'Gewoon Willem Hendrik, hands-on, korte lijnen, een helicopterview en charisma'

gesproken en ik heb de studenten kunnen overtuigen. Toen ik na drie jaar aftrad, vonden ze het jammer.'

Goed, de nieuwe rector magnificus werkt dus laagdrempelig. Zijn er nog meer trefwoorden die de stijl van deze leider kenmerken? Gispen: 'Gewoon Willem Hendrik, hands-on, korte lijnen, een helicopterview en charisma.'

[Wilma van Hoeflaken]

Gispen is initiatiefnemer en medevormgever van het Academisch Biomedisch Centrum. Daarin werken de UU-faculteiten scheikunde, biologie, farmacie, geneeskunde en diergeneeskunde met het UMC samen in onderwijs en onderzoek. Gispen is lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) en de Academia Europea. Hij bekleedt tal van bestuursfuncties in zowel binnen- als buitenland op het vlak van onderwijs en wetenschap en is lid van de redacties van verschillende wetenschappelijke tijdschriften.

Kort nieuws

Eredoctoraten voor Berggren, Reich-Ranicki en Stapert

De Universiteit Utrecht verleent dit jaar eredoctoraten aan de aardwetenschapper prof.dr. William Berggren, de literatuurcriticus prof.dr. Marcel Reich-Ranicki en de jurist drs. Bart Stapert. De eredoctoraten worden uitgereikt tijdens de viering van de 365ste Dies op 26 maart.

William Berggren is een toonaangevend onderzoeker op het gebied van de stratigrafie en mariene micropaleontologie.

Zijn onderzoeksspectrum omvat verschillende aspecten van de ontwikkeling van de aarde gedurende de afgelopen 65 miljoen jaar (het Cenozoïcum). De onder zijn leiding tot stand gekomen geïntegreerde tijdschaal van het Cenozoïcum wordt algemeen beschouwd als de standaard en vindt dan ook een brede toepassing op tal van terreinen in de aardwetenschappen.

Marcel Reich-Ranicki heeft grote verdiensten, niet alleen

als literatuurcriticus maar ook als mediator tussen de literatuur en een groot publiek. Aanvankelijk werkzaam als literatuurcriticus voor de 'Frankfurter Allgemeine Zeitung', 'Die Welt' en 'Die Zeit', initieert hij in 1987 het beroemde 'Literarisches Quartett'. Door dit televisieprogramma, dat massaal wordt bekeken door onze oosterburen, hebben miljoenen kijkers kennis gemaakt met eigentijdse literatuur.

Bart Stapert vestigde zich in 1989 in de Verenigde Staten om verdachten van doodstrafzaken en reeds ter dood veroordeelden bij te staan. Daarbij zet hij zich met name in voor de minstbedeelden in de Amerikaanse samenleving. De langzame kentering in het debat in de VS met betrekking tot de onrechtvaardigheid van vele doodstrafprocessen is mede te danken aan zijn toegewijde werk.

Foto: Maarten Hartman

Zeventiende-eeuws lab ontdekt

Bij de restauratiewerkzaamheden aan de Sterrenwacht Sonnenborgh in de Utrechtse binnenstad zijn de restanten van het oudste chemisch laboratorium van Nederland gevonden. Archeologen stuitten in het onderliggende bastion op de werkplaats die eind zeventiende eeuw door de Duitse wetenschapper prof. J. C. Barchusen werd ingericht. Barchusen kreeg van de Utrechtse universiteit in 1694 de gelegenheid een laboratorium in te richten. Dit was opmerkelijk, omdat de chemie in die tijd nog niet als een volwaardig wetenschappelijk vakgebied werd beschouwd. Barchusen werkte tot zijn dood in 1723 in Utrecht en

zou een grote bijdrage leveren aan de erkenning van de scheikunde in Nederland. Bij de opgravingen trof men onder andere de stookovens en een deel van het instrumentarium aan. In West-Europa is eerder alleen in Oxford een laboratorium uit die tijd blootgelegd. De overblijfselen van het laboratorium zullen volgend jaar voor het publiek toegankelijk worden gemaakt. (AH)

Promotienieuws

Maandelijks promoveren aan de Universiteit Utrecht tientallen onderzoekers. Hieronder een samenvatting van enkele nieuwswaardige dissertaties. Meer informatie over de promoties kunt u vinden op de homepage van de universiteit: www.uu.nl/nieuws.

Landkaarten

Op een landkaart worden niet alleen de posities van wegen, steden, bergen en rivieren ingetekend, maar ook de bijbehorende namen (labels). Cartografen zetten die labels een voor een met de hand in de

juiste positie op de kaart. De vraag naar kaarten die zijn toegesneden op individuele wensen neemt echter toe. Die kunnen alleen worden gemaakt als het proces van labelplaatsing wordt geautomatiseerd. Informaticus Tycho Strijk, die op 15 januari promoveerde aan de faculteit Wetenschappen en Informatica, onderzocht diverse methoden om de labels automatisch en met respect voor de gebruikelijke cartografische regels op de kaart te zetten. Zo maakte hij een computerprogramma voor stadsplattegronden dat de kwaliteit van de plaatsing van

de straatnamen berekent. Computerprogramma's als die van Strijk maken het mogelijk dat over enkele jaren elke pc-bezitter z'n eigen kaarten maakt.

Rubber

De blootstelling aan mutagene (mogelijk kankerverwekkende) stoffen en dampen bij werknemers in de rubberverwerkende industrie is over een periode van 10 jaar met 50 procent gedaald. Grootschalig onderzoek bij 9 bedrijven wijst dit uit. Ondanks deze daling komen de stoffen nog steeds in de werkomgeving voor. Opname hiervan resulteert in

een toename aan mutagene verbindingen in de urine. Roel Vermeulen toont voor het eerst aan dat opname van deze stoffen vooral via de huid plaatsvindt. Toekomstige maatregelen moeten zich vooral concentreren op het voorkomen van dit huidcontact. Vermeulen promoveerde op 18 januari aan de faculteit Diergeneeskunde.

Schizofrenie

Een verschil in de cognitieve ontwikkeling van tweelingen kan als een voorteken van schizofrenie worden beschouwd.

Onderzoek bij tweelingparen van wie er tenminste één aan schizofrenie lijdt wijst dat uit. De schoolprestaties van degene die op latere leeftijd schizofrenie ontwikkelde, bleven achter bij die van de niet aangedane tweelingbroer of -zus. Dit gebeurde gemiddeld 10 jaar voor de eerste psychose. Daarnaast werden er volgens Clarine van Oel bij de onderzoeksgroep ook aanwijzingen gevonden dat er tijdens de zwangerschap al sprake is van een ontwikkeling die anders verloopt. Van Oel promoveerde op 29 januari aan de faculteit Geneeskunde.

Beating the Brains: debatwedstrijd op Internet

Speciaal voor het 73e lustrum heeft de Universiteit Utrecht een nieuwe manier van discussiëren ontwikkeld waar iedereen aan mee kan doen. Een openbare debatwedstrijd op het internet. Beating the Brains is een online discussieplatform, waar belangengroepen met elkaar in het strijdperk treden.

'Discussiëren op het Internet, zoals in nieuwsgroepen, is nu nog een rommeltje', aldus Inne ter Have van Identity Digital, de bedenker van het concept. 'Wij proberen dit te ondervangen door spelregels toe te voegen, die de discussie stroomlijnen. Beating the Brains is een experiment waarin de deelnemers elkaars meningen beoordelen. Slecht beoordeelde meningen verdwijnen naar de achtergrond, de beste en meest helder geformuleerde visies blijven over. Hierdoor groeit de discussie naar een oplossing waar

alle deelnemers zich in kunnen vinden.'

Geavanceerde databasetechnieken en het competitie-element dragen bij aan een snel, toegankelijk en levendig kennis spel, waar iedereen kennis kan inbrengen en nieuwe inzichten kan opdoen. De scores worden dusdanig vormgegeven dat in één oogopslag het wedstrijdverloop duidelijk is. Beating the Brains creëert communities, die zichzelf beïnvloeden en sturen. Kwaliteit is van levensbelang voor deze vorm van discussiëren. Voor ieder onderwerp is een redactieteam in het leven geroepen, dat onder leiding staat van een deskundige. Het redactieteam onderzoekt een aandachtsgebied en bewaakt het discussieproces.

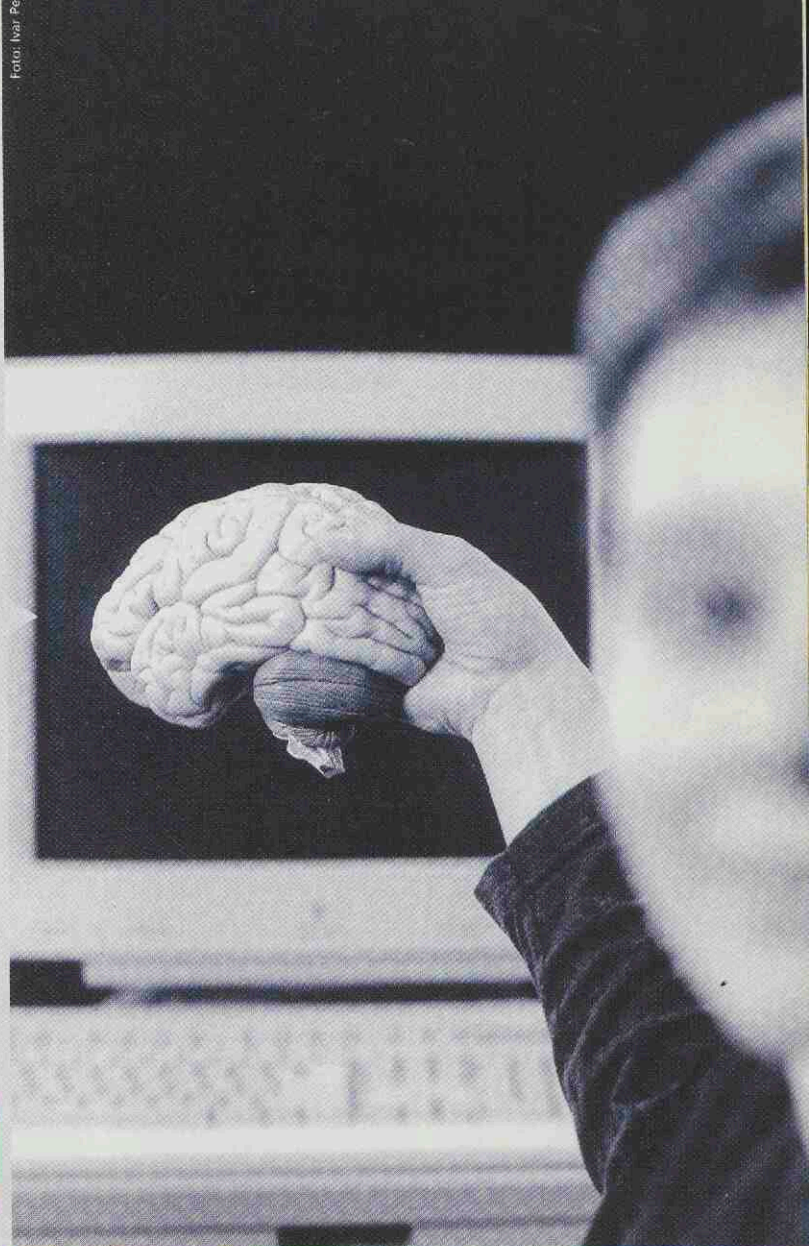
Toepasbare voorstellen

In de lustrumweek van 26 tot en met 31 maart bereikt het spel Beating the Brains zijn

hoogtepunt. De verschillende discussiegroepen zijn dan tot oplossingen gekomen, die de vorm van heuse voorstellen zullen aannemen. Dit kan variëren van het bouwen van een prototype tot het oprichten van een stichting en het indienen van een wetsvoorstel. De voorstellen worden gepresenteerd op het kennisfestival dat 'Kenniss @ la carte' als thema heeft. En de winnaars? Die ontvangen een toepasselijke prijs.

Op 12 januari opende rector magnificus Harry Voorma op het congres OnderwijsMeester het kennisspel Beating the Brains. Een van de eerste stellingen luidde: 'De universiteit moet als de Olympische Spelen zijn, alleen de besten mogen meedoen.'

Voor meer informatie en deelname kijk op:
www.beatingthebrains.nl

Personalia

Prof.dr. Micha de Winter, bijzonder hoogleraar 'Sociaal-affectieve vorming van jeugdigen' aan de faculteit Sociale Wetenschappen is per 1 januari 2001 benoemd tot onafhankelijk kroonlid van de Raad voor de Maatschappelijke Ontwikkeling. De raad adviseert de regering over beleidsvraagstukken op het gebied van participatie en de stabiliteit van de samenleving.

Dr. Fabian Stolk van de faculteit Letteren heeft voor zijn proefschrift 'Een kwestie van belichting: genetisch-interpretatief commentaar bij Gerrit Achterbergs 'Spel van de wilde jacht', de Gerrit Achterberg-prijs gekregen. Deze prijs wordt eens in de vijf jaar uitgereikt door de Stichting Genootschap Gerrit Achterberg aan de auteur van de beste studie of het beste letterkundige werkstuk over de werken van Gerrit Achterberg. De prijs, die mogelijk wordt gemaakt door een legaat van mevrouw J.C. Achterberg-van Baak, bestaat uit een geldbedrag van f 10.000,-

Prof.dr. Albert van Helden wordt per 1 juni 2001 benoemd tot hoogleraar 'Geschiedenis van de Natuurwetenschappen' bij het Instituut voor de Geschiedenis en Grondslagen van de Wiskunde en Natuurwetenschappen (het IGG) van de faculteit Natuur- en Sterrenkunde. Met zijn benoeming wordt in Utrecht binnen het IGG een traditie van wetenschapsgeschiedenis voortgezet die terug gaat op prof. E.J. Dijksterhuis en binnen Nederland een unieke positie inneemt. Van Helden is momenteel Lynette S. Autrey Professor of History aan de Rice University in Houston, Texas.

De Franse regering heeft de Decartes-Huygens prijs 2000 toegekend aan *prof.dr. Theo Verbeek*, die als hoogleraar in de geschiedenis van de filosofie is verbonden aan de faculteit Wijsbegeerte. Verbeek ontving een bedrag van 50.000 gulden ter financiering van een verblijf van 6 maanden als gastonderzoeker in Frankrijk.

De jaarlijkse prijs is in 1995 ingesteld door de Franse en Nederlandse regeringen en wordt afwisselend toegekend aan onderzoekers uit de natuurwetenschappen, de levenswetenschappen en de geestes- en sociale wetenschappen.

Prof.dr. H.J. de Kluiver is per 1 februari 2001 benoemd tot hoogleraar 'Ondernemingsrecht' bij de faculteit Rechtsgeleerdheid. *Prof.dr. P.J.R. Simons* wordt per 16 april 2001 benoemd tot hoogleraar 'Didactiek in digitale context' bij de faculteit Sociale Wetenschappen ten behoeve van het Interfacultair Instituut voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Studievoordigheden (IVLOS). *Prof. dr. Albert van Helden* wordt per 1 juni 2001 benoemd tot hoogleraar 'Geschiedenis van de Natuurwetenschappen' bij het Instituut voor de Geschiedenis en Grondslagen van de Wiskunde en Natuurwetenschappen (het IGG) van de faculteit Natuur- en Sterrenkunde.

Docentenprijzen voor Geelen en Maintz

Relativeringsvermogen is voor universitair hoofddocent biochemie dr. Math Geelen één van de belangrijke eigenschappen van een goed docent. Geelen, voorgedragen door de biomedische studievereniging Mebiose, werd tijdens de jaarlijkse conferentie OnderwijsMeester gekozen tot winnaar van de Docentenprijs 2000-2001. Docent/onderzoeker dr.ir. Twan Maintz van de faculteit Wiskunde en Informatica werd gekozen als Jong Docententalent. Zijn voordracht kwam van het Onderwijs Evaluatie Rapport (OER). De prijs komt voor Geelen precies op tijd: volgend jaar gaat hij met pensioen. 'Het mooiste

vind ik misschien nog dat ik gewonnen heb ondanks het vak. De studenten weten dat ze stevig kunnen struikelen over biochemie. Het staat niet bepaald als flitsend te boek. En dit jaar had ik ook nog eens de slechtste tentamenresultaten in 16 jaar. Het geeft een heel warm gevoel om dan toch te worden voorgedragen'. Ook Maintz toonde zich verheugd. 'Ik vind het heel erg leuk. Want iedereen op onze faculteit is gepromoveerd maar dit is echt iets bijzonders. Het sleutelwoord is inzet, van twee kanten. Als ik me inzet en aandacht besteed aan het college en mijn studenten ook, dan loopt het vanzelf goed'.

Twan Maintz en Math Geelen

Kennis à la carte

Opleiden voor de arbeidsmarkt

'Studenten eisen een studie met een goed beroepsperspectief'

Hoe speelt de Universiteit Utrecht in op de veranderde vraag van de arbeidsmarkt? Dicteert het bedrijfsleven straks de inhoud van colleges? In elk geval is het definitief afgelopen met de vrijblijvendheid van de klassieke universiteit. Op zoek naar een evenwicht tussen academische kennis en beroepsgerichte vaardigheden.

'Wat heeft een academicus tegenwoordig nodig om het goed te doen op de arbeidsmarkt? Wat moet hij kennen en kunnen voor een baan op universitair niveau? Dat moet je je als universiteit afvragen. En dat wordt steeds meer gearticuleerd in onze opleidingen.' Erwin Vermeulen, directeur onderwijs van de Universiteit Utrecht, weet dat een universiteit de ogen niet meer kan sluiten voor de buitenwereld. Zowel de arbeidsmarkt als de studenten stellen zo hun eisen. Het bedrijfsleven wil geen academisch geschoolden die alleen maar solistisch wetenschappelijk kunnen opereren; overleg, debat en samenwerking zijn minstens zo belangrijk. Studenten op hun beurt eisen een studie met een goed beroeps-perspectief, ze willen straks een leuke baan. Vermeulen: 'Bij het aanpassen van het onderwijs aan de markt vraag heb je te maken met een driepoot: waarin is de wetenschap goed, wat willen de studenten en wat vraagt de arbeidsmarkt. Hierin moet je een optimale mix zien te vinden.'

Adaptive university

In het Engels is er een mooi woord voor: *the adaptive university*. Een universiteit die naar buiten gericht is en weet wat er zich in de samenleving afspeelt, een universiteit die zelf een rol wil spelen in die maatschappij. Van een ivoren toren - dat oude, in zichzelf gekeerde instituut - is al lang geen sprake meer, die voldoet niet aan de eisen van de tijd. De *adaptive university* heeft de toekomst. Ook Utrecht heeft de deuren opengezet en past het onderwijsaanbod schoorvoetend aan de markt vraag aan. Neem de nieuwe opleiding Informatiekunde, waarin de combinatie van ICT en Organiseerkunde een hoofdrol speelt. Of de opleiding Wiskunde in economie en bedrijf (afgekort tot Web). De Webstudenten, die wiskunde met gedegen economie vakken combineren, zijn zeer in trek bij banken en bedrijven. Nog vóór ze zijn afgestudeerd krijgen ze een baan met vet salaris aangeboden. Ook de faculteit Letteren is het dynamische pad van het bedrijfsleven ingeslagen. De opleiding Frans in organisatie en bedrijf heeft ter aanmoediging zelfs een subsidie van het ministerie van onderwijs gekregen. Vermeulen: 'Het leuke van de *adaptive university* is dat je vraagstellingen krijgt toegeworpen uit de maatschappij of het bedrijfsleven. Je gaat over dingen nadenken waarmee je je nooit had bezig gehouden als je de deuren had dichtgehouden. Bovendien wordt de universiteit door die maatschappelijke link een stuk aantrekkelijker en interessanter voor studenten. Het nieuwe Centrum voor Conflictstudies bijvoorbeeld trekt bosjes studenten. Het vertegenwoordigt niet alleen een belangrijk wetenschappelijk onderwerp, maar ook een hot issue in de wereld. Onderwerpen als het Joegoslavië-tribunaal of de Japanse troostmeisjes, daar willen studenten over nadenken en mee bezig zijn.'

Nieuwe koers

In september 2001 zet de faculteit Rechten een andere koers in. Vrijblijvendheid is uit, actief studiedrag is een must. Er komt meer nadruk te liggen op het aanleren van competenties en vaardigheden. Een van de redenen voor deze onderwijsvernieu-

wing is de ontwikkeling op de arbeidsmarkt. Decaan prof. mr. Adriaan Dorresteijn: 'De arbeidsmarkt vraagt juristen die niet alleen veel kennen, maar ook veel kunnen. Naast het zelfstandig verrichten van onderzoek moeten ze ook kunnen debatteren, presenteren en hun oplossingen beargumenteren. We horen het ook van alumni: ze zeggen dat ze het aanleren van die vaardigheden het meest hebben gemist in hun opleiding.'

Het rechtenonderwijs zal programmatisch een grote omslag doormaken. In plaats van een tentamen aan het einde van een semester, zullen de studenten van week tot week taken moeten verrichten: jurisprudentie analyseren bijvoorbeeld, wat dan een week later moet resulteren in een referaat of presentatie. Dorresteijn: 'Hierop worden ze definitief beoordeeld, ze kunnen het niet later nog eens overdoen. We hopen hiermee lucht uit het programma te halen. Studenten die zich inschrijven voor een tentamen en dan niet komen opdagen; dat zijn vrijblijvendheden die stammen uit de periode van de klassieke universiteit. Dat past niet meer in deze tijd.'

'Onze wat flodderige letterenstudenten ontpoppen zich tot echte dames en heren'

De opleiding Wiskunde in economie en bedrijf (Web) trekt steeds meer studenten. In 1999 was er een instroom van negen studenten, een jaar later waren het er al twaalf. Op een totaal van zo'n 160 wiskundestudenten aan de hele faculteit is dat niet gering. 'We stemmen de studie af op wat studenten nodig hebben om succesvol te kunnen opereren op het grensvlak van wiskunde en economie', legt prof. dr. ir. E. Balder, hoogleraar wiskunde, uit.

De eerste twee jaar van Web zijn nagenoeg hetzelfde als de reguliere wiskundeopleiding. Daarna kunnen de studenten doorstromen naar de Webvariant, waar de nadruk veel meer op economie komt te liggen. Docenten van de KUB komen naar Utrecht en studenten gaan naar Tilburg om colleges bij te wonen. De Webstudie is een soort toegepaste vorm van wiskunde. Het is de combinatie van wiskundige analyse en kennis van economie die hen zeer gewild maakt op de arbeidsmarkt. Zo haal je ook twijfelaars ('wat kan ik straks met wiskunde gaan doen?') over de streep. Balder: 'Toch is het niet ons doel studenten snel aan een uitdagende baan te helpen, onze eerste prioriteit ligt nog altijd bij een kwalitatief goede wiskundeopleiding. Ik ben er ook absoluut geen voorstander van om het onderwijsaanbod te laten afhangen van ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Bij wiskunde althans. Ik denk: zoveel hoofd- en zinnen. Bij Shell willen ze weer iets anders dan bij Philips. Maar eerlijk gezegd: met de Web hopen we wel meer studenten te trekken.'

Onderwijsdirecteur Erwin Vermeulen wijst erop dat de invloed van het bedrijfsleven op het onderwijs-

aanbod altijd verschillend is geweest. Bij scheikunde is die invloed altijd groter geweest dan bijvoorbeeld bij geschiedenis of wijsbegeerte. Vermeulen: 'Het is niet erg als je meer aandacht besteedt aan vaardigheden die in bepaalde beroepen belangrijk zijn, bedrijven zullen ons heus geen vakken gaan voorschrijven. En als het bedrijfsleven onderzoek aandragt, kun je dat best uitvoeren, mits de vraagstelling maar wetenschappelijk interessant is. Nee, over de invloed van het bedrijfsleven maak ik me geen zorgen. De sturing door de overheid daarentegen is veel sterker en directer. Denk maar aan de wet BIG, die bepaalt wat beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg, zoals apothekers, moeten weten en kunnen. Dat heeft veel meer weerslag op de inhoud van het onderwijs.'

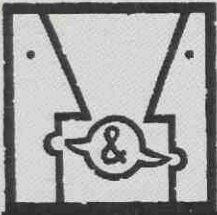
Core-business

Franse taal en cultuur in organisatie en bedrijf. Een kortere naam heeft prof. Maarten van Buuren nog niet kunnen bedenken voor de jongste loot aan de stam van Franse letterkunde. Al twee jaar gaan studenten naar Parijs om ervaring op te doen in het Franse bedrijfsleven. De Parijse Kamer van Koophandel regelt stages bij uiteenlopende bedrijven zoals een viersterrenhotel, een juweliersbedrijf, het hoofdkantoor van de Franse post en de voetbalclub St. Germain. Zowel studenten, docenten als directies van de betrokken bedrijven zijn enthousiast over deze samenwerking. Van Buuren: 'Ik ben laatst naar Parijs geweest en ben er heel opgetogen vandaan gekomen. Onze toch wat flodderige letterenstudenten hebben zich in twee maanden tijd ontpopt tot echte dames en heren die op een prettige manier meekunnen in het bedrijfsleven.'

Van Buuren heeft met de invoering van het bedrijfsfrans een steentje in de vijver gegooid. Want wat is nu - om maar in bedrijfstermen te spreken - de core-business van Frans en van letteren in het algemeen? 'Moet je blijven vasthouden aan de eisen van het oude studieprofiel? Leiden we studenten op tot gecultiveerde mensen, het oude humaniora-ideaal zeg maar? Of moet je je gaan bezinnen op de inhoud van je vak? Moet je studenten een beter beroepsprofiel kunnen bieden? Waar je ook voor kiest, je moet het wel bewust doen en met open ogen. Als je kiest voor de oude opleiding, dan moet je de consequenties nemen: teruglopende studentenaantallen.'

Met al die aandacht voor vakbekwaamheden vrezende sommige academici voor een daling van het onderwijsniveau. Wat is straks nog het verschil tussen universiteit en hbo? Vermeulen: 'Angst voor hbo-isering? Nee, die bestaat niet. Maar we zijn er wel waakzaam voor. Zolang je je maar bewust bent van die mogelijkheid, raak je je academische instelling niet kwijt. Bovendien kunnen we het straks ondervangen met het bachelors-masters model. De bachelor-fase zorgt voor de wetenschappelijke bottom-line. Die fase gaat over academische vorming, hierin is absoluut geen plaats voor beroepsvoorbereiding. Dat moet gebeuren in de masters-fase.'

[Leonie van den Schoor]

Vakgenoten

Docent en afgestudeerde over elkaar,
de opleiding en de arbeidsmarkt

'Soul mates' zijn ze, de twee Utrechtse medio-neerlandici Orlanda Lie PhD en dr. Erwin Mantingh. Ze delen niet alleen hun passie voor de Middelnederlandse letterkunde, maar bovendien hun belangstelling voor de mediëvistiek die het middeleeuwse cultuurgoed in een brede context plaatst. Mantingh promoveerde in december op een dichtwerk over Lutgart met Lie als co-promotor, en doceert nu op een middelbare school.

Orlanda Lie (R): 'Erwin is een kei in het vinden van een link naar de moderne tijd.'

Foto: Stijn Rademaker

Op zoek naar de Graal

Orlanda Lie haalde haar doctorstitel in de Duitse Taal en Letterkunde en Middeleeuwse Studies aan de Universiteit van Californië, Berkeley. Het toeval leidde haar naar Utrecht. Een hoogleraar bij wie ze een college over de Graal volgde, zei: 'Jij hebt met je Surinaamse achtergrond toch kennis van de Nederlandse taal? Wil jij je niet verder verdiepen in het Middelnederlands?' Hij had op een congres de - toen nog - jonge, Utrechtse hoogleraar W.P. Gerritsen horen vertellen over het vak, en was diep onder de indruk. Het leek hem wat voor Orlanda. Zo kwam ze in 1973 naar Utrecht om er nooit meer weg te gaan. In 1979 promoveerde ze in Berkeley op de Arthurromans bij Gerritsen en haar Amerikaanse hoogleraar. 'Het middeleeuwse wereldbeeld spreekt me zeer aan. Neem de queeste naar de Graal. Deze heeft een religieuze dimensie: het is een zoektocht naar de zingeving van het leven. Met de middeleeuwen kan ik intuïtief overweg. Ik herken een heleboel, maar ze staan ver genoeg van me af om er objectief over te kunnen oordelen en er wetenschappelijk onderzoek naar te doen.'

Mantingh besloot zich verder te verdiepen in de Middelnederlandse letterkunde nadat hij een paar pakkende colleges over de Ierse abt Brandaan had gevolgd. Hij volgde de weg van veel andere getalenteerde promovendi; uit geldgebrek kon hem geen vaste aanstelling aangeboden worden. De keuze voor het middelbaar onderwijs maakte hij bewust, zonder uit te sluiten ooit terug te keren naar de academie.

Romantisch gemeier

Het is kruip door sluip door naar de werkkamer van Orlanda Lie onder de hanenbalken in het Instituut Nederlands. Deze twee vakgenoten willen graag iedereen deelgenoot maken van de schoonheid van de Middelnederlandse teksten, en van het boeiende wereldbeeld dat daaruit spreekt. Dat is merkbaar in de manier waarop ze hun colleges, lezingen en publicaties opbouwen. Lie: 'Erwin is een kei in het vinden van een originele link naar de moderne tijd. Hij begint met een casus waarvan je denkt: waar

moet dat heen? Maar gaandeweg weet hij de veters naar vroeger te openen en wordt de samenhang met het heden duidelijk. Op die manier maakte hij voor de studenten ook lastige materie aantrekkelijk. Zijn leerlingen hebben daarvan nu vast ook profijt.'

Verliezen ze zich wel eens in een romantisch gemeier over hoe het zou zijn om in de middeleeuwen te leven? Mantingh reageert onmiddellijk: 'Ach ja, natuurlijk. Een dogma van ons vak is de 'andersheid van de middeleeuwen'. Het is een fascinerende benadering, maar hoe anders was die tijd eigenlijk? Als je de literatuur en schilderijen bestudeert, blijkt bijvoorbeeld dat de kinderen helemaal niet per

Een hond die menstruatievocht oplikt, valt ter plekke neer

definitie als kleine volwassenen werden behandeld, zoals men lange tijd heeft aangenomen op basis van enkele voorbeelden. De idee van de andersheid moeten we dus nuanceren, maar dat maakt ons vak niet minder interessant.' Lie vult aan dat de grootste bevrediging van het vak toch de zoektocht is. Lie en Mantingh waren bijna vijftien jaar collega's; de laatste tien jaar was Lie ook zijn co-promotor. Vanwege zijn brede kijk op de mediëvistiek vond ze hem een inspirerende promovendus. 'In zijn proefschrift over het leven van Lutgart benaderde hij het onderwerp vanuit verschillende invalshoeken. Hij onderzocht systematisch wie de auteur geweest kan zijn en aan welk publiek de tekst voorgelezen is. Hij bestudeerde miniaturen met afbeeldingen van Lutgart en gebruikte Oudfranse en Latijnse bronnen om deze tekst in zijn historische context te plaatsen. Zo zou ik het onderzoek ook aangepakt hebben. Dat scheidt een band.'

Erwin knikt instemmend. Het gaf hem een enorme voldoening te ontdekken waarom iemand rond 1270 dit boek heeft geschreven, en voor wie: de monniken en bezoekers van de abdij in Affligem.

Menstruerende vrouwen

'Orlanda en ik bestuderen de teksten niet alleen om het verhaal zelf, maar we willen ook weten hoe de wereld eromheen functioneerde,' voegt hij toe. 'Zo is Orlanda in de artesteksten terechtgekomen, de wetenschappelijke verhandelingen over de kosmos, kruidenleer, heilkunde, geografie, noem maar op. Deze teksten geven ons het beste inzicht hoe men in de middeleeuwen dacht en redeneerde, terwijl ze uit literair oogpunt niet het meest interessant zijn. Als je een goede mengvorm vindt tussen een historische, kunsthistorische en literaire benadering van een tekst, kom je tot de mooiste inzichten.' Dat kan Lie beamen. Vorig jaar bijvoorbeeld, viel voor haar een stukje van de puzzel op z'n plaats, toen ze een lezing voorbereidde over gynaecologische traktaten. Bijna opgewonden verhaalt ze over haar eye opener, een uitspraak van de vijftiende-eeuwse, Franse schrijfster Christine de Pizan. 'Ik bestudeerde al enige tijd Latijnse teksten over vrouwenkwalen, waarbij ik steeds de gekste uitspraken tegenkwam. 'Als een menstruerende vrouw in de spiegel kijkt, slaat deze dof uit', 'een hond die menstruatievocht oplikt, valt ter plekke neer.' Ik snapte er niets van, welke vrouw kon dat serieus nemen? Tot ik min of meer bij toeval ontdekte dat dit ook niet zo was: Christine de Pizan keerde zich fel tegen deze geschriften, geschreven door en voor geestelijken. De Pizan zegt in haar boek: 'Zulke onzin geloven wij vrouwen toch zeker niet! Deze ideeën blijven alleen bestaan omdat mannen ze voor elkaar hebben opgeschreven.' Sterker nog, volgens De Pizan werden de clerici bedreigd met excommunicatie als ze deze fabeltjes buiten hun circuit zouden doorvertellen omdat dan de hoon van vrouwen hun ten deel zou vallen. Aha, dacht ik, ik heb me al die tijd blind gestaard op bronnen die vanuit een mannelijke optiek zijn geschreven. Maar nu heb ik een bewijsstuk in handen uit die tijd zelf, dat een nieuw licht op deze kwestie werpt: ook de middeleeuwers wisten dat dit soort uitspraken flauwekul waren!'

[Chiara Soldati]

De Sprong

Afgestudeerd, en dan?

Foto: Paul Romijn

Bahia Tahzib: 34 jaar

Opleiding: Internationaal juridische studierichting binnen Nederlands recht

Afgestudeerd in: 1988

Gepromoveerd in: 1995

Baan: senior beleidsmedewerker bij het ministerie van Buitenlandse Zaken

Mijn hart ligt in die VN-resolutie

De mensenrechtenresolutie over eervraak leidde het afgelopen najaar bij de Verenigde Naties in New York tot stevige discussies. 'Vooral de islamitische landen hadden veel bezwaren', vertelt Bahia Tahzib. Ze werkt bij de Directie Mensenrechten en Vredesopbouw van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Samen met collega's voerde zij wekenlang intensieve onderhandelingen over de door Nederland ingediende resolutie.

Tahzib heeft de eerste tekst voor de resolutie geschreven, die op vier december door de Algemene Vergadering van de VN is aangenomen. Een mijlpaal, vindt Tahzib. 'Nu staat het onderwerp definitief op de internationale agenda.'

In landen als Pakistan komt het voor dat een man zijn vrouw straffeloos kan vermoorden. De man kan zich beroepen op het feit dat hij de eer van de familie moet redden. Soms is zelfs een half uurtje te laat thuiskomen al reden genoeg om een moeder, dochter of vrouw te verminken of vermoorden.

De resolutie maakt natuurlijk niet gelijk een einde aan ermoorden op vrouwen. Maar de VN heeft alle landen nu uitdrukkelijk gewezen op de internationale verplichting om dit soort misdrijven actief te voorkomen en te bestrijden. Tahzib is blij dat de VN deze stap heeft genomen. 'Mijn hele hart zat in deze resolutie. Ik vind het onbegrijpelijk dat mensen zo verblind kunnen zijn door haat.'

Tijdens de onderhandelingen die ze met de afgevaardigden van andere landen voerde, was ze bang dat de resolutie teveel zou worden aangepast en dat daarmee de inhoud zou verwateren. Gelukkig kon het Nederlandse initiatief uiteindelijk rekenen op brede steun.

Idealisme

Bahia wordt gedreven door idealisme. De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens bete-

kent veel voor haar. Zij behoort tot een religieuze minderheid, het Baha'i geloof, dat van oorsprong uit Iran komt en daar wordt blootgesteld aan vervolging. Rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid van man en vrouw zijn belangrijk in haar geloof. Beide thema's komen terug in de verklaring van de rechten van de mens. Het zal weinig verbazing wekken dat haar bevoegenheid - 'ik wil mijn steentje bijdragen' - leidde tot de keus voor internationaal recht.

Ze is tevreden met haar baan bij Buitenlandse Zaken. 'Ik heb het gevoel dat ik echt op een hele goede plek zit, waar ik een bijdrage kan leveren.' Het belang van mensenrechten kan ze niet genoeg benadrukken. Haar inzet voor de mensenrechten komt niet alleen tot uiting in het schrijven van ontwerp-resoluties voor de VN en beleidsstukken. Speciaal voor scholieren heeft zij een bijzondere versie van de dertig artikelen van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens laten maken. Op een uitvouwbare poster staat bij elk artikel een kleurige illustratie, die iets uitbeeldt over de inhoud van het mensenrecht. 'Je zou denken dat zo'n plaat met tekeningen niet bij een grote bureaucratische organisatie als Buitenlandse Zaken zou passen.' Maar het kan wel. 'Als je een goed idee hebt, moet je doorzetten.'

[Michiel Slütter]

Even terug in de koorbanken

Ze zijn al lang geen lid meer. Toch vinden de talloze oud-USKO-leden het 'fantastisch' om onder leiding van hun oud-dirigent Jaap Hillen weer muziek te maken. Ter gelegenheid van zijn 55-jarig bestaan organiseerde het Utrechts Studenten Koor en Orkest op 23 december een meer dan uitverkocht concert in de Jacobikerk in Utrecht. Huidige USKO-leden en oud-Uskieten brachten verschillende delen uit Bachs Weihnachtsoratorium ten gehore.

Anne Brouwer (achteraan, rode sjaal) en zijn vrouw Mieke (eveneens met rode sjaal) waren nauw bij de reünie van de oud-Uskieten betrokken. Zij leerden elkaar begin jaren zestig kennen. Een echt USKO-huwelijk, zoals er in die tijd wel meer tot stand kwamen. 'Het USKO was een van de belangrijkste dingen van die periode in Utrecht', vertelt Anne.

'Nu nog bestaat onze vriendenkring voor een groot deel uit USKO-mensen. Wij horen bij elkaar.' Fluitist Piet van Wijmeren speelt nog steeds bij Jaap Hillen in het Haags Barokgezelschap. Ook hij sloot bij het USKO vriendschappen voor het leven. 'We spaarden voor een grammofoon en als een van ons dan een plaat had, kwam de rest daar luisteren.'

[Sandra van Kampen]

Foto: Marco van Duyvendijk

v.l.n.r. Daniëlla Bruidegom (alt, lid van 1946 tot 1950), Tera van den Heuvel (violiste, lid van 1971 tot 1975), Anne Brouwer (bas, lid van 1959 tot 1966), Piet Verwijmeren (fluitist, lid van 1957 tot 1964), Mieke Brouwer (alt, lid van 1960 tot 1967) en Marieke Bekendam (sopraan, lid van 1949 tot 1952) repeteren voor het lustrumconcert.

Van Walsum, midden, als preases van de Utrechtse Studenten Sociëteit PHRM (1965).

In zijn boek spaart hij de nationale gevoelens niet. Zo waarschuwt hij dat we niet moeten denken dat Nederland na de jarenlange economische voorspoed en de relatief invloedrijke positie in Europa zijn schaapjes op het droge heeft. 'Het wemelt van de Nederlanders die denken dat ons land op rozen zit, dat de economie gezond is en dat daarmee de invloed van ons land in Europa redelijkerwijze verze-kerd is. Ik ben bang dat die Nederlanders zich ver-gissen. Ik denk dat ons land zich een enorme krachtsinspanning zal moeten getroosten om in de komende twintig jaar in de vaart der volken het hoofd boven water te houden'. Dat zal alleen lukken als iedere politicus eerst gaat beseffen dat Nederland door zijn geografische lig-ging, door zijn tot zestien miljoen beperkte inwo-nerstal en door zijn bezit van een eigen taal ernstig gehandicapt is. 'De neiging van Frankrijk, Duitsland en Engeland ons op grond van deze drie factoren over het hoofd te zien is, geloof mij, met geen pen te beschrijven.'

De oud-ambassadeur pleit voor het opleiden van een nieuwe diplomaten-generatie van jonge acade-mici die het Engels, Duits en het Frans (alle drie) goed beheersen. 'Maar ook in hun eigen taal moe-ten zij zich uitmuntend kunnen uitdrukken. In de internationale diplomatie komen nuttige Neder-landse ideeën vaak niet erg ver omdat er niemand is die ze - zelfs in het Nederlands - helder onder woor-den kan brengen.'

[Twan Geurts, Xander Bronkhorst]

Lezing Universiteitsdag 31 maart

Peter van Walsum houdt op 31 maart samen met prof. mr. C. Flinterman van het Centrum voor Conflictstudies de traditionele ochtendlezing tij-dens de Universiteitsdag. Thema: vredesvraag-stukken. Alumni van de Universiteit Utrecht zijn van harte uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen. Informatie zie pagina 17 in dit nummer.

Kristalhelder

Volgens PvdA-kamerlid Koenders nam Van Walsum als VN-ambassadeur wat al te vaak 'een superieure houding' aan ten opzichte van de Nederlandse poli-tiek. Toch noemt Koenders Van Walsum 'een kundig diplomaat die Nederland vaardig heeft vertegen-woordigd'. Negatieve geluiden over de manier waarop Van Walsum de Nederlandse belangen in de Veiligheidsraad heeft verdedigd zijn sowieso ver te zoeken. Medewerkers roemen zijn 'gevoel voor machtspolitiek' en zijn gave 'principes en belangen in evenwicht te houden'. Ook zijn collega-ambassa-deurs zijn onder de indruk. De Britse VN-ambassa-deur Greenstock in NRC-Handelsblad: 'Peter is kristalhelder, zegt wat hij denkt, maar niet onbe-leefd, en het is effectief.'

Ondanks zijn gedrevenheid heeft Van Walsum zijn scepsis over het functioneren van de VN-instituties nooit laten varen. Hij hekelde eerder het 'modde-ren' dat in de Veiligheidsraad aan belangrijke beslis-singen vooraf gaat. 'Je raakt er gefrustreerd van, maar ik zie voorlopig geen alternatieven voor de raad.'

Van Walsum nu: 'De effectiviteit van de Veiligheids-raad moet het hebben van de verbetering van de betrekkingen tussen de Verenigde Naties en de Ver-enigde Staten, de enige resterende supermogend-heid. Ambassadeur Holbrooke heeft hier enorm hard aan gewerkt, en ik ben niet pessimistisch. Veel Europeanen wantrouwen de nieuwe republikeinse regering, maar ik kan mij niet goed voorstellen dat de nieuwe Secretary of State Colin Powell niet de ambitie zou hebben een nieuw en doeltreffend Afri-kabeleid te ontwikkelen. En als hij die ambitie heeft zal hij niet om de Verenigde Naties heen kunnen.' De oud-ambassadeur ziet nog genoeg openingen voor een nuttige Nederlandse inbreng, maar niet als de regering en de Tweede Kamer bij voorbaat capi-tuleren voor een ontoereikend maatschappelijk draagvlak. 'Toen wij in de Veiligheidsraad zaten mocht er geen Nederlands mariniersbataljon naar Sierra Leone. Als in juni de zes maanden Eritrea/Ethiopie erop zitten, zou ik alsnog uitzen-ding naar Sierra Leone willen bepleiten, ook al zit-ten we niet meer in de Veiligheidsraad.'

Gehandicapt

Nederland mag zich na de terugkeer van Peter van Walsum in zijn kritische aandacht blijven verheugen.

Mr. Arnold Peter van Walsum

Geboren op 25 juni 1934 in Rotterdam.
 Studeerde van 1953 tot 1959 rechten in Utrecht
 1998-2000: VN-ambassadeur in de Veiligheidsraad
 1993-1998: Ambassadeur in Duitsland
 1989-1993: Directeur-Generaal Politieke Zaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken
 1985-1989: Ambassadeur in Thailand
 1981-1985: Directeur Westelijk Halfrond van het ministerie van Buitenlandse Zaken
 1979-1981: Ambassaderaad bij de permanente vertegenwoordiging bij de EG
 1975-1979: Ambassaderaad bij de Nederlandse ambassade in het Verenigd Koninkrijk
 1974-1975: Eerste secretaris, Nederlandse ambassade in India
 1970-1974: Eerste secretaris, Nederlandse permanente missie bij de Verenigde Naties
 1967-1970: Tweede secretaris, Nederlandse ambassade in Roemenië
 1965-1967: Tweede secretaris Permanente Vertegenwoordiging bij de NAVO in Parijs

Illustrerzijde

De Universiteit Utrecht in de pers

Taalwetenschapper Jacomine Nortier over de benoeming van acht vrouwelijke 40+ wetenschap-pers tot UHD: 'Mannen zijn veel meer gericht op carrière maken. Ik werk vier dagen per week, houd me intensief bezig met m'n drie kinderen, zoek vooral de leuke kanten van het vak. Met hogerop komen en meer salaris ben ik nooit zo bezig geweest. Ik dacht er gewoon niet aan. Maar toen dit project zich aandiende, kwam ineens het gevoel 'dit heb ik verdiend' bij me naar boven.'

[Utrechts Nieuwsblad, 6 januari 2001]

Hoogleraar veterinaire volksgezondheid F. van Kna-pen over de BSE-aanpak: 'Deze kost miljarden maar leidt tot niets. Wat politici en voedselproducenten allemaal verzinnen, moeten ze zelf weten, maar wetenschappelijk gezien is de aandacht voor BSE volslagen overdreven. Geef mij een miljard uit dat gigantische budget, en ik los het probleem van de veel ernstiger ziekte salmonella op.'

[Trouw, 12 januari 2001]

Huub Schellekens, directeur van het Gemeenschap-pelijk Dierenlaboratorium, naar aanleiding van het transgene aapje Andi: 'Stuitend dat de wetenschap-pers die Andi produceerden, spreken van een door-braak in de biomedische wetenschap.' Nog kwader maakt Schellekens zich op het tijdschrift Science, dat zulke 'rommel' publiceert. 'Dit is niet het soort onderzoek en publiciteit waar de wetenschap op zit te wachten, zeker niet op het gebied van geneti-sche verandering. Het wordt daarom tijd voor een boycot van Science.'

[Parool, 17 januari 2001]

Klinisch psycholoog Theo Sandfort over het feit dat homoseksuelen - mannen meer dan vrouwen - beduidend vaker psychische klachten hebben dan heteroseksuelen: 'Een waarlijk vanzelfsprekende acceptatie van homoseksualiteit is er niet. Als ik met mijn vriend hand in hand over straat loop, zijn we op ons qui vive. Dat kost energie, en die kan bij sommigen omslaan in klachten. Dus moeten we naar de sociale context blijven kijken, ook als we de biologische componenten nader willen bestuderen.'

[Parool, 18 januari 2001]

Bijzonder hoogleraar Didactiek van de opleiding van leraren Fred A.J. Korthagen over het leraar-schap: 'Er is te weinig aandacht voor de essentie van goed leraarschap. Alles is gericht op competen-ties; als je die en die vaardigheden in huis hebt, vin-ken we dat netjes af en dan kun je leraar worden. Maar waar is de bezieling gebleven? Wat heb je aan een leraar die heel veel kan, maar niet geïnspi-reerd is?'

[Vrij Nederland, 20 januari 2001]

Terugkeer van een topdiplomaat

Peter van Walsum wijst Nederland de weg

Foto: Bart Michiels

Zijn laatste opdracht was de meest prestigieuze: het VN-ambassadeurschap in de Veiligheidsraad. Daarvoor bezette Peter van Walsum, alomt geroemd als 'een van Nederlands zeldzame topdiplomaten', tal van belangrijke internationale posten. Op 31 maart verzorgt deze Utrechtse rechtenalumnus de Universiteitsdaglezing. Thema: vrede en veiligheid.

'Hij is de allerbeste en daarom stuur ik hem naar New York'. Minister van Buitenlandse Zaken Jozias van Aartsen kon indertijd kort zijn over de benoeming van Peter van Walsum tot ambassadeur bij de Verenigde Naties. Voor de van oorsprong Rotterdamse burgemeesterszoon betekende het besluit van de minister het zoveelste weerzien met het land dat hij tijdens een vakantie in de jaren vijftig, na het behalen van zijn kandidaats rechten in Utrecht, had leren kennen. Direct na zijn afstuderen werkte Van Walsum een jaar in New York voor het NBBS, toentertijd een studentenreisorganisatie onder leiding van, jawel, Frits Bolkestein. Begin jaren zeventig zou de oud-rector van het Utrechtsch Studenten Corps nog eens in the Big Apple neerstrijken, nu als eerste secretaris van de Nederlandse VN-missie. Twee jaar geleden werd hij opnieuw naar New York gezonden, nu als VN-ambassadeur en lid van de Veiligheidsraad.

Enkele weken nadat Peter van Walsum zijn diplomatieke loopbaan op 1 januari 2001 afsloot verscheen er bij uitgeverij Balans een boek van zijn hand: *Verder met Nederland*. De auteur heeft geen memoires willen schrijven, zegt hij. Daarvoor is het werk te onvolledig, te pamflettistisch. Peter van Walsum in

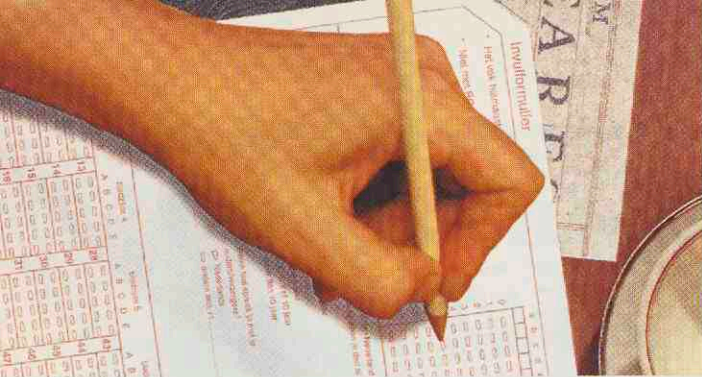
zijn inleiding: 'Het is een politiek boek, en periodes die achteraf beschouwd voor mijn politieke oordeelsvorming van weinig betekenis zijn geweest, sla ik over. Enigszins tot mijn verbijstering stel ik vast dat dit het geval is voor vrijwel mijn hele studententijd'.

De periodes die wel een apart hoofdstuk waard bleken zijn zijn jeugd in een christelijk-socialistisch milieu, de jaren zestig, de jaren van Den Uyl, de Atlantische en de Europese oriëntatie en de Veiligheidsraad.

Withdrawal symptoms

Het afsluitende titelhoofdstuk is gewijd aan de toekomst van ons land. 'Nederland heeft mij altijd intens beziggehouden, ook als ik mij beroepshalve met andere landen moest bemoeien', antwoordt Peter van Walsum op de Illuster-vraag hoe het is om opeens weg te zijn uit het zenit van de wereldpolitiek en terug te keren in de kalmte van het perifere Nederland. 'Misschien is het helemaal niet zo slecht om na twee jaar Veiligheidsraad ineens met pensioen te gaan. Ik hoor dat mijn voormalige medewerkers die in New York zijn achtergebleven blij geven van acute *withdrawal symptoms*. Dat is een

bekend fenomeen: van de ene dag op de andere is je land in New York niet meer een van de vijftien maar een van de honderdneuentachtig. Veel mensen hebben daar moeite mee. Ik dus niet. Ik ben weg uit New York en verdiep me nu in Nederland.' Peter van Walsum heeft de reputatie van een eigenzinnig diplomaat. Volgens ingewijden liet hij zich vaak weinig gelegen liggen aan de regel dat het ministerie instructies schrijft en dat de ambassadeur deze vervolgens uitvoert. Niet zelden nam de diplomaat zelf het initiatief en volgde Den Haag zijn lijn. 'Het is toch niet vreemd dat iemand die namens Nederland in de Veiligheidsraad zit voorstelt de eigen doelstellingen waar te maken', aldus Van Walsum in de Volkskrant. Regelmatig beklagde hij zich over de onbewezen stelling dat voor Nederlandse deelname aan vredesmissies in Afrika het 'maatschappelijk draagvlak' ontbrak. Het getuigde naar zijn mening van hypocrisie om missies in de Veiligheidsraad wel goed te keuren, maar vervolgens alleen soldaten uit ontwikkelingslanden te laten opdraven. 'Ik heb het vaak buitengewoon gênant gevonden om namens Nederland in de Veiligheidsraad te zitten.'

Beroep: Leraar Je bent vakdidacticus,

Een goede leraar word je pas voor de klas. Bij de jongste generatie gebeurt dat al tijdens een paar stages, maar de ouderen moesten het metier vaak zelfstandig in de praktijk leren. Bereidt een lerarenopleiding van de universiteit de aankomend docent voldoende voor op zijn taak? Of heeft een geboren frik helemaal geen didactische opleiding nodig? Vijf Utrechtse alumni vertellen hoe ze gepokt en gemazeld, maar met plezier, hun lessen draaien.

Foto's: Stijn Rademaker

Arie de Heer

Arie de Heer (49 jaar) heeft sinds zijn kleutertijd het klaslokaal niet verlaten. Inclusief zijn stageperiodes, staat hij 32 jaar voor de klas. Na de Pabo doceerde hij verschillende vakken op een mavo (natuurlijk met baard en lang haar, het waren de jaren zeventig), en studeerde in de avonden Sociologie in Utrecht. Nu geeft hij maatschappijleer op mavo-, havo-, en vwo-niveau in Maarssen, en is hij vakdidacticus op het IVLOS, het Interfacultair Instituut voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Studievoordigheden van de Universiteit Utrecht.

All round 'onderwijstdier' Arie heeft altijd alleen maar gewerkt. Een studentenleven is aan hem voorbij gegaan. Tijdens een opfrisverlof, twee jaar geleden, fietste hij met een vriend naar Santiago. Eindelijk had hij de tijd om na te denken over het leraarschap en leerde om de zingeving uit het werk zelf te halen. Nog steeds is hij niet uitgekeken op het onderwijs. 'Ik zoek de uitdaging steeds meer in het contact met de leerlingen. Lesgeven is geweldig zwaar. Op elk gebied moet je competenties ontwikkelen: nog afgezien van je vakinhoudelijke kwaliteiten moet je een groep kunnen bezighouden, een goede presentatie geven én je school goed kunnen verkopen. Nu ik zelf aankomende leraren lesgeef, denk ik natuurlijk na over wat een goed docent moet kunnen. In een jaar doen ze veel praktijkervaring op in de vorm van stages waarbij ze helemaal zelfstandig lesgeven. Daarbij komt veel kijken: didacticus én pedagoog én sociaal werker zijn, het mentoraat, omgang met ouders, leerlingen zelfstandig leren werken. Dat was er in mijn tijd natuurlijk niet bij. Ik denk dat me dat zeker drie jaar extra 'ingroeitijd' heeft gekost.'

Tijdens zijn loopbaan heeft hij zijn beroep zien afbrokkelen door de politieke desinteresse. Tot zijn vreugde bespeurt hij sinds twee jaar een omwenteling. 'Door de Tweede Fase praten mijn collega's nu ook weer over de inhoud van het vak en niet meer alleen over vakanties en hypotheke.'

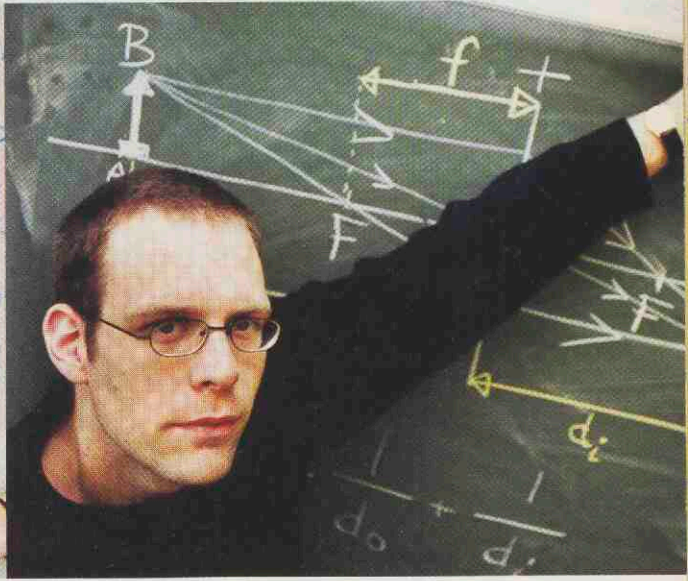
Nathalie Schutjens

Een echte frik noemt ze zichzelf, Nathalie Schutjens (31 jaar). Na haar studie Sociale Geografie in Utrecht, volgde ze in 1994 de eenjarige, postdoctorale lerarenopleiding IVLOS. Ze geeft nu zes jaar aardrijkskundeles op het Christelijk Gymnasium in Utrecht.

'Mijn lidmaatschap van Unitas gaf me de gelegenheid leuke, verschillende dingen te doen. De studie Sociale Geografie vond ik interessant, maar erg breed. Toen ik klaar was, voelde ik me nog niet uitgestudeerd en besloot het IVLOS te doen. Hoewel ik als student niet aan een baan in het onderwijs dacht, had ik al wel enige 'onderwijservaring' opgedaan met een paar student-assistentieschappen en het geven van aerobiclessen op een sportschool. Ik merkte dat ik het overbrengen van informatie en het begeleiden van mensen heel prettig vond, en dat ik het er aardig van afbracht. Door voor het IVLOS te kiezen, hoopte ik hierin leuk werk te kunnen vinden, niet per se op een school, misschien zelfs in het buitenland. Maar zover is het nooit gekomen. Na het IVLOS kon ik direct op het Gymnasium terecht.'

Nathalie heeft op de universiteit vooral geleerd om met collega's samen te werken en leerlingen te begeleiden. De overgang van het vrije universitaire wereldje naar het schoolse IVLOS vond ze taai, maar zinvol. 'Gaandeweg begon ik de opleiding steeds professioneler te vinden. Vooral van de drie stages op middelbare scholen heb ik veel geleerd. Je wordt voor de leeuwen geworpen zonder dat het consequenties heeft. Een paar maanden later begin je immers met frisse moed op een andere school. Nu ik zelf stagiaires begeleid, merk ik hoe waardevol deze eerste leservaringen zijn. Het IVLOS leidt docenten met name op voor havo en vwo. Wanneer je als academicus op een mavo terecht komt, zul je over andere vaardigheden moeten beschikken. Daar zou het IVLOS beter op kunnen anticiperen.'

pedagoog én sociaal werker

Anke Bootsma

Dr. Anke Bootsma (53 jaar) is celbiologe in het Universitair Medisch Centrum Utrecht. In 1972 studeerde ze in Utrecht af in de biologie en promoveerde zes jaar later. Bootsma is onderwijscoördinator van celbiologie en voorzitter van de propedeuse-examencommissie. Ze doceert al twintig jaar aan studenten geneeskunde en medische biologie. Tot haar grote vreugde werd ze eind vorig jaar genomineerd voor 'de Docentenprijs van de Universiteit Utrecht 2000-2001'.

'Tja, hoe rol je het onderwijs in. Het is een combinatie van talenten, toevalligheden en er lol in hebben. Een hoorcollege geven waarbij de studenten geconcentreerd zitten te luisteren geeft me een enorme kick. Dat heb ik trouwens in de praktijk moeten leren, door de kunst af te kijken van ervaren collega's. In mijn studietijd, de jaren zestig, haalde je de pedagogisch-didactische aantekening bij het PDI. Dat was een ouderwetse eerstegraads lerarenopleiding, waar je leerde lesgeven op het vwo, maar niets opstak over hoorcolleges en practica. Ik heb later een aantal cursussen gevolgd, onder andere over het begeleiden van kleine werkgroepen en toetsing. Nog steeds valt er het een en ander te verbeteren aan de kwaliteit van het docentschap aan de universiteit. De studenten worden bij ons actief bij het onderwijsbeleid betrokken. Maar de intercollegiale toetsing en deskundigheidsbevordering ontbreken nog. De universiteit zou dat moeten stimuleren. Er is veel onderwijstalent binnen de faculteit Geneeskunde dat gericht ingezet kan worden. Sinds twee jaar hebben we een Onderwijs Instituut. Dat moet geen instituut op zich worden, maar stimulansen en ondersteuning geven aan docenten op de werkvloer. Op mijn eigen studententijd kijk ik met plezier terug. Ik ben van de jaren zestig, zat in het bestuur van SSR Utrecht en verdiende bij met student-assistentenschappen. Ik koos destijds vooral voor biologie omdat mijn enthousiaste oudere broer en zus dit studeerden. Dan moest het wel hartstikke leuk zijn!'

Carmen Beekwilder

Carmen Beekwilder (31 jaar) studeerde in 1997 aan de Universiteit Utrecht af in de Spaanse taal- en letterkunde, afstudeerrichting Latijns Amerika Studies. Ze heeft nooit een didactische opleiding gevolgd, maar ze geeft nu met plezier Spaanse les op de Hoge School en een mbo-college in Den Bosch, én computertrainingen aan volwassenen. Haar leerlingen zijn meer dan tevreden.

Carmen koos impulsief voor de studie Spaans. Een kennisje maakte haar enthousiast. 'Ik ging graag naar de colleges, vond ze interessant. Aan het 'echte' studentenleven heb ik niet kunnen ruiken, want ik combineerde de studie met de opvoeding van mijn dochter.' Ze piekerde niet over het onderwijs. Haar voorkeur ging meer uit naar het bedrijfs-

Ze hebben nooit naar mijn didactische aantekening gevraagd. Dat heb ik zo maar gelaten

leven, al gaf ze als student in de avonduren wel privé-lessen Spaans en doceerde ze aan de Volksuniversiteit en een hbo in Utrecht. Maar een baan vinden buiten het onderwijs bleek geen reële optie. Haar kritiek is dan ook dat je met een talenstudie weinig kanten op kunt. 'Spaans is interessant, er zijn voldoende keuzevakken en specialisaties. Helaas wordt er totaal geen aandacht besteed aan vakken die je klaarstomen voor het onderwijs, terwijl daar de meeste mensen hun brood mee gaan verdienen. Dat vind ik kortzichtig.'

'Bij mijn sollicitaties nam men voetstoots aan dat ik als talenstudent ook mijn didactische aantekening had gehaald. Er werd nooit naar gevraagd, dus dat liet ik dan maar zo. Ik weet natuurlijk niet wat ik gemist heb, maar ik geloof niet dat een opleiding als het IVLOS voor mij nuttig zou zijn geweest. Al doende heb ik het leraarsvak geleerd. Dat blijkt goed te gaan. Als je er tenminste aanleg voor hebt, grote groepen kunt aanvoelen en geduldig bent. Gelukkig beschik ik over deze eigenschappen.'

Jasper Nederbragt

Toen hij in 1998 in Utrecht afstudeerde in de Natuurkunde, wist Jasper Nederbragt (26 jaar) zeker dat hij geen wetenschapper wilde worden, en ook niet voor hêt alternatief, de IT, zou kiezen. Het 'oriëntatiebijvak' onderwijs prikkelde hem daarentegen zodanig, dat Jasper besloot de lerarenopleiding van het IVLOS te volgen. Hij geeft nu anderhalf jaar natuurkunde op de internationale afdeling van het Rijnlands Lyceum in Oegstgeest.

'Nog voor het einde van de lerarenopleiding heb ik een paar open sollicitatiebrieven geschreven; Oegstgeest hapte meteen. Hoewel de meeste leerlingen van de internationale afdeling Nederlandse ouders hebben, is het onderwijs Engelstalig. Ze komen van heinde en verre naar onze school.' Op het IVLOS koos Jasper voor de BITEP-variant (Bilingual and International Teacher Education Program) omdat het hem geweldig leek om in het buitenland te werken, maar ook omdat hij graag het onderwijs in wilde. Zo sloeg hij twee vliegen in een klap. Jasper liep drie maanden stage in Noorwegen op een internationale school. Daar heeft hij nu profijt van. Het internationale onderwijs is strakker georganiseerd dan het klassiek-Nederlandse. 'Ik ben wel goed getraind op het IVLOS, maar natuurlijk niet voor honderd procent. Je krijgt te horen dat vooral het eerste schooljaar zwaar is, maar ook het tweede jaar valt me niet mee. De hoeveelheid werk is enorm, de dagelijkse deadlines van wat ik moet behandelen leggen veel druk op me. Voor buitenschoolse activiteiten heb ik geen energie. Het lesgeven zelf vind ik erg leuk. Ik hoor dat ik op een plezierige manier met leerlingen omga, al ben ik soms wat té makkelijk en aardig voor ze.'

Jasper was 'drinkend lid' van Veritas, niet erg actief dus, maar zat wel in het bestuur van de studievereniging van Natuurkunde, A-Eskwadraat. 'Dat heeft me een jaar extra gekost, maar ik ben er wel mens door geworden!'

[Chiara Soldati]

Katharina Boele-Woelki 'Homo-huwelijk in Münster'

Maarten van Rossem: 'De veramerikanisering van de Nederlandse cultuur'.

Hans Adriaansens: 'De werking van het Angelsaksische onderwijsmodel op het Europese continent.'

Universiteit viert lustrum in het buitenland

In zeven landen zullen komende maanden alumni en vrienden van de Universiteit Utrecht bij elkaar komen om het 365-jarig bestaan van hun universiteit te vieren. Maar ook om met elkaar de aftrap te geven voor structurele alumninetwerken in hun land. Een overzicht, van de Utrecht - lezingen.

Utrecht-lezingen in zeven landen

Verenigde Staten, 15 en 16 maart

Sprekers in de Verenigde Staten zijn Jan Veldhuis, voorzitter van het college van bestuur, en Maarten van Rossem, hoogleraar 'Nederlandse cultuur van de 20e eeuw in internationale context'. Er is een bijeenkomst in New York op 15 maart in The Netherland Club en een in Washington D.C. op 16 maart in de Kanselarij van de Nederlandse Ambassade. *'De veramerikanisering van de Nederlandse cultuur'. Volgens enkele prominente Nederlandse intellectuelen wordt onze cultuur in een snel tempo bedorven door het vulgaire en commerciële karakter van de Amerikaanse cultuur. Klopt dat of is dit het zoveelste voorbeeld van verkeerde beeldvorming? Maarten van Rossem zal hierop ingaan in zijn lezingen in de Verenigde Staten.*

Frankrijk, 21 maart

Hier spreken Maarten van Buuren, hoogleraar Frankrijkstudies, en John Groenewegen, hoogleraar 'Frankrijkstudies, in het bijzonder de vergelijking van de economische stelsels van Frankrijk en Nederland'. De bijeenkomst is op 21 maart in het Institut Néerlandais te Parijs. *'Frankrijk en Nederland op de Amerikaanse toer?'. Het Nederlandse (corporatistische) model en het Franse (etatistische) model verschillen in veel opzichten. Maar beide zijn recent geconfronteerd met veranderingen die vanuit de Verenigde Staten zijn komen overwaaien: op de kapitaalmarkten (vijandige overnames), arbeidsmarkt (soepeler ontslagregelingen) en productmarkten (lossere onderlinge relaties). Ook binnen de onderneming is er sprake van een verschuiving van de machtsbalans ten gunste van de aandeelhouders. Betekenen die veranderingen het einde van het polder- en het etatistische model? John Groenewegen behandelt dit vraagstuk in zijn lezing in Parijs. Maarten van Buuren gaat nader in op het voornemen van Chirac en Kok om een Frans-Nederlandse universiteit in het leven te roepen.*

Engeland, 24 maart

In Engeland zijn de sprekers Hans Adriaansens, dean van het University College Utrecht, en Peter de Voogd, hoogleraar 'Moderne Letterkunde, in het bijzonder de Engelse'. De bijeenkomst wordt gehouden in het Gustave Tuck Lecture Theatre, University College London, op 24 maart. *'De achttiende eeuw gepresenteerd in hypertext'. Peter de Voogd laat een beschrijving en demonstratie zien van een volledige on-line hypertext inleiding in de 18e eeuwse Engelse literatuur. Hans Adriaansens bespreekt in zijn lezing de werking van het Angelsaksische onderwijsmodel op het Europese continent.*

België, 29 maart

Deirdre Curtin, hoogleraar 'Recht der internationale organisaties', spreekt hier op 29 maart in Brussel in het Cercle Royal Gaulois Artistique et Littéraire. *'Good governance en de toekomst van de Europese Unie'. De Europese Unie is een zeer complexe internationale organisatie. Hoe staat het dan met de verantwoordelijkheid, de democratie en transparantie? Hoe kan ervoor gezorgd worden dat de burger zich betrokken voelt en actief participeert in de processen van wet- en regelgeving? Deirdre Curtin zal hier in Brussel nader op ingaan.*

Duitsland, 7 april

Gastheer in Duitsland is Friso Wielenga, directeur van het Zentrum für Niederlande Studien en voormalig bijzonder hoogleraar 'Moderne Duitse geschiedenis'. Gastspreker is Katharina Boele-Woelki, hoogleraar 'Internationaal en vergelijkend privaatrecht'. De bijeenkomst vindt plaats in het Zentrum für Niederlande Studien in Münster (Krameramtshaus) op 7 april. *'Homo-huwelijk in Münster'. In Duitsland wordt een verhit debat gevoerd over wettelijk gesloten huwelijken tussen mensen van hetzelfde geslacht. In Nederland kregen de burgers dat recht in 1998 en zal in april van dit jaar het homo-huwelijk gelegaliseerd worden. Een juiste beslissing, vindt Katharina Boele-Woelki, maar hoe wijs was de timing?*

Zuid-Afrika, 29 en 30 april

Hier wordt een academisch programma op de University of Western Cape aangeboden en een sociaal programma op de University van Stellenbosch. Nobelprijswinnaar Gerard 't Hooft, hoogleraar theoretische natuurkunde, zal een lezing verzorgen. De bijeenkomst op de University van Stellenbosch te Stellenbosch, vindt plaats op 29 april en die op de University of Western Cape in Kaapstad op 30 april. *'Kleiner dan de atoomkern'. Gerard 't Hooft is winnaar van de Nobelprijs voor fysica 1999, en maakt met zijn baanbrekende inzichten op het gebied van de quantummechanische theorie van de zwaartekracht grote indruk op onderzoekers en het grote publiek. In zijn bijdrage verkent 't Hooft nieuwe theorieën over de elementaire deeltjes.'*

Indonesië, 23 juni

In Indonesië zijn de sprekers Jan van Hooff, hoogleraar 'Vergelijkende Fysiologie' en Thom Bogaard, docent/onderzoeker Landschapskunde & Hydrologie. De bijeenkomst is op 23 juni en wordt gehouden in de Botanische Tuinen van Bogor, 60 km. van Jakarta. *'Jan van Hooff heeft jarenlang met Nederlandse en Indonesische studenten op Sumatra onderzoek gedaan naar het gedrag van mensapen. Geen wonder dus dat hij bij uitstek de meest geschikte figuur is om over dit onderwerp in deze ambiance te spreken. Thom Bogaard werkt als hydroloog aan het onderwerp Vulkanisme. Hij geeft een demonstratie.*

[Leneke Visser]

Nota bene: de gegevens zijn onder voorbehoud, dus vooraf checken is raadzaam. Op de webpagina van het Universiteitsfonds staat steeds de meest actuele informatie. Daar kunt u zich ook aanmelden wanneer u een van de bijeenkomsten wilt bijwonen: www.alumni.uu.nl.

Utrechtse stellingen

Stellingen uit recente Utrechtse proefschriften

Het is niet eenvoudig om iemand die over het paard getild is weer in het zadel te krijgen.
(Jacintha Wilmink, *Diergeneeskunde*)

Het voordeel van reizen per trein is dat men altijd een geloofwaardig excuus heeft voor te laat komen.
(Janiek Bais, *Geneeskunde*)

Werknemers die met muizen niet zo handig zijn, zouden eerder moeten piepen.
(Iris Dijkstra, *Sociale Wetenschappen*)

Een virus is een nog groter wonder dan een mug.
(Kees van Maanen, *Diergeneeskunde*)

Wie ergens voor is, staat daar in de regel achter.
(Gustave Corten, *Natuurkunde*)

De aanval schijnt de beste verdediging te zijn maar meestal is zij ook niets meer dan dat.
(Inge de Wolf, *Sociale Wetenschappen*)

Computersmodellen zijn net vrouwen: ze zouden op hun inhoud beoordeeld moeten worden, maar vaak is het uiterlijk doorslaggevend.
(Jelmer Cleveringa, *Aardwetenschappen*)

Kernafval kan het beste in proefschriften worden opgeslagen: die verdwijnen meestal voor eeuwig in bureaulades.
(Laszlo Bancsi, *Geneeskunde*)

Oncoloog Pinedo over de behandeling van tumoren

David de Wiedlezing 2001

Het wetenschappelijk werk van prof.dr. H.M. Pinedo, hoogleraar in de Geneeskundige Oncologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, wordt in binnen- en buitenland hoog gewaardeerd. De laatste jaren ontwikkelde hij de immunotherapie, het angiogeneseonderzoek en de genterapie binnen zijn afdeling. Op 20 april houdt hij de David de Wiedlezing in Utrecht.

Om een grote tumor te verkleinen en de kans op een radicale verwijdering te vergroten, worden patiënten steeds vaker eerst behandeld met chemotherapie, daarna gevolgd door een plaatselijke behandeling (zoals chirurgie en bestraling). Bij deze 'neo-adjuvante chemotherapie' spelen verschillende mechanismen een rol die nuttig kunnen zijn voor de behandeling. Waarschijnlijk kunnen ze nog beter benut worden door de duur van deze therapie te verlengen.

GM-CSF is een hematopoietische groeifactor die het herstel van het beenmerg bespoedigt na chemotherapie. Verder heeft GM-CSF ook eigenschappen die

het immuunsysteem stimuleren. De afdeling Geneeskundige Oncologie van de VU onderzoekt momenteel de effecten van een combinatie van neo-adjuvante chemotherapie met de hematopoietische groeifactor GM-CSF. De hypothese is dat GM-CSF de dendritische cellen uit het beenmerg stimuleert en activeert. Deze belangrijke cellen van het immuunsysteem nemen het tumorantigeen op dat is vrijgekomen na vernietiging van de tumor door chemotherapie en stimuleren vervolgens het afweersysteem tot vernietiging van de tumor. Een tweede hypothese gaat er vanuit dat de primaire tumor stoffen produceert die de vaatgroei in tumoren remt.

Immunologische en angiogenetische werkhypothesen worden momenteel in een internationaal onderzoek bestudeerd bij de behandeling van borstkanker met plaatselijke uitzaaiingen. 'Het is hoog tijd dat deze aanpak met name bij die tumorsoorten wordt bestudeerd, waar plaatselijke behandeling geen uitweg biedt', aldus Pinedo.

Uitnodiging David de Wied lezing 20 april 2001

Op 20 april om 16.00 uur houdt professor dr. H.M. Pinedo de jaarlijkse David de Wiedlezing: 'De primaire tumor: vriend of vijand?' Prof. Pinedo is hoogleraar in de geneeskundige oncologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Lezers van *Illustrer* zijn van harte uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen. Met de bon kunt u kosteloos kaarten reserveren voor deze bijeenkomst. Doet u dit snel - vóór 26 maart - want het aantal plaatsen in het Educatorium is beperkt.

Bon

Ondergetekende zal aanwezig zijn bij de DAVID DE WIEDELEZING 2001 op vrijdag 20 april om 16.00 uur, in de Theatronzaal van het Educatorium, Leuvenlaan 19, Uithof, Utrecht.

Naam:

Organisatie:

Postadres:

Postcode/plaats:

Aantal gewenste toegangskarten:

Deze bon per omgaande retourneren. De kaarten worden u dan thuis gestuurd. Aanmeldingen worden op volgorde van binnenkomst in behandeling genomen. Er geldt een maximum van twee kaarten per persoon.

Retouradres: Universiteit Utrecht - CSC, David de Wiedlezing, Antwoordnummer 8428, 3500 VW Utrecht. Kaarten reserveren kan ook telefonisch: (030) 253 3550.

Utrechts Universiteitsfonds

Het Utrechts Universiteitsfonds is de organisatie van begunstigers die tot doel heeft bij te dragen aan de groei en de bloei van de Universiteit Utrecht. Dat doet het U-fonds onder meer door:

- versterken van de band tussen alumni (oud-studenten) en universiteit, en alumni onderling
- bureau voor alumnicontacten en -faciliteiten
- vestigen van bijzondere leerstoelen
- subsidiëren van activiteiten door studenten voor studenten
- verstrekken van beurzen en prijzen
- sociale zorg voor studenten

Universiteitsdag 31 maart 2001

Oratie Korthagen

Onder de titel 'Waar doen we het voor? Op zoek naar de essentie van goed leraarschap' hield bijzonder hoogleraar F.A.J. Korthagen zijn inaugurele rede bij de aanvaarding van zijn leerstoel 'didactiek voor het opleiden van leraren'. Het was een ongewone oratie. Korthagen wilde dat de toehoorders uit hun eigen ervaringen inzicht zouden krijgen in de essentie van goed leraarschap. Op ieders stoel lag een werkboekje met pen. De eerste vraag was: 'denk terug aan een docent(e) die u heel goed vond, en karakteriseer in één

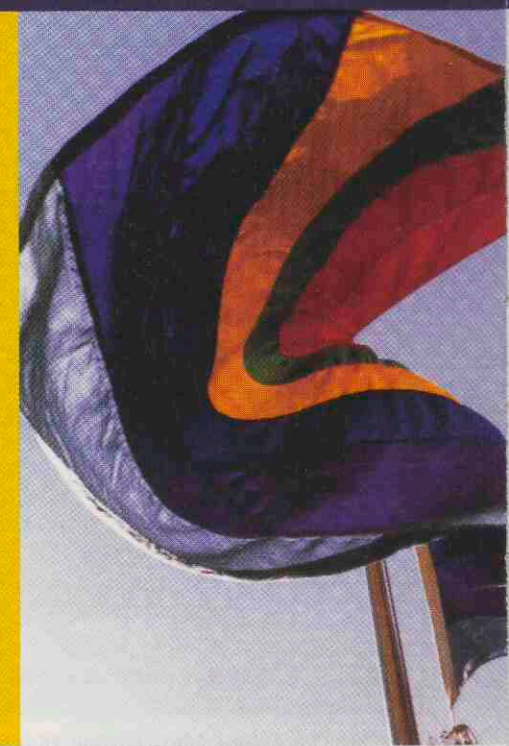
of twee trefwoorden wat u voor deze docent(e) kenmerkend vond. Vergelijk daarna het antwoord met uw buurman'. Korthagen besprak de verschillende soorten antwoorden. Hij noemde diverse aspecten in de persoonlijkheid die verantwoordelijk zijn voor de didactische kwaliteiten van de docent: omgeving, gedrag, bekwaamheden, overtuigingen, beroepsidentiteit en betrokkenheid. Deze aspecten zijn gesitueerd in zes opeenvolgende lagen. Uiteraard is het zichtbare – de omgeving en het gedrag – de buitenste laag. De

trefwoorden zijn vaak op deze laag van toepassing. Maar wanneer men een docent enthousiast vindt, wordt tevens verwezen naar een dieper liggende laag, namelijk die van de overtuiging en de identiteit. Korthagen concludeerde echter dat in de opleidingsdidactiek voornamelijk ingegaan wordt op de buitenste lagen, die van de omgeving, het gedrag en de bekwaamheden. Ook in de werving worden juist deze eigenschappen van de potentiële docent gevraagd. Tegelijkertijd wordt uit het onderzoek onder de toehoorders duidelijk

dat wij docenten aan wie wij de beste herinneringen hebben, karakteriseren met trefwoorden die thuishoren in de dieper gelegen lagen, nl. overtuiging, identiteit en betrokkenheid. Aandacht voor de ontwikkeling van scholingsarrangementen die gericht zijn op die lagen zijn dan ook van het grootste belang, aldus de nieuwe hoogleraar.

Meer informatie over de oratietekst is verkrijgbaar bij het IVLOS, Universiteit Utrecht, e-mail: F.Korthagen@ivlos.uu.nl

Wilt u meer weten van het Universiteitsfonds of de Ufonds-alumnipas? Bel of schrijf ons of bezoek onze webpagina's:
Utrechts Universiteitsfonds/
alumnibureau
Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8
3584 CS Utrecht
tel.: (030) 253 80 25
fax: (030) 253 80 26
e-mail:
ufonds@ufonds.uu.nl
www.ufonds.uu.nl
www.alumni.uu.nl

Bon

De Ufonds – Alumnipas 2001 voor begunstigers van het Utrechts Universiteitsfonds

Stuur mij informatie over het Utrechts Universiteitsfonds en over de Ufonds-alumnipas 2001

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

Telefoon:

Email:

Bon terugsturen naar: *Utrechts Universiteitsfonds, Antwoordnummer 58501, 3508 VH Utrecht.* Een postzegel is niet nodig

Alumnipas 2001

Gratis lenen bij de Universiteitsbibliotheek? Korting op het lidmaatschap van Faculty Club Helios of op Postacademisch onderwijs? Voordelig sporten bij Olympos of een cursus volgen bij Parnassos? Het kan met de Ufonds-alumnipas. Sinds 1886 zet het Utrechts Universiteitsfonds zich in voor de groei en de bloei van de Universiteit Utrecht. Dankzij de bijdragen van de begunstigers worden alumnicontacten onderhouden, bijzondere leer-

stoelen ingesteld, studentenactiviteiten ondersteund en op andere manieren bijgedragen aan het welzijn van de universiteit. Het Universiteitsfonds nodigt de lezers van *Illustrer* uit om begunstiger te worden. Dat kan vanaf een bijdrage van f 25,- per jaar. Als dank voor uw bijdrage ontvangt u de Ufonds-alumnipas. Hiermee kunt u - naast de genoemde voordelen:

- gebruik maken van het Studieloopbaancentrum

- met korting de Botanische Tuinen bezoeken
- goedkoper evenementen organiseren bij Faciliteiten Bedrijf Utrecht
- gebruik maken van aanbiedingen bij Universiteitswinkel SOLARIS
- goedkoper verzekeringen afsluiten

Scherp je hersenen in de lustrumweek

In de lustrumweek van 26 t/m 31 maart wordt het druk op en rond het Domplein. In die week organiseert de Universiteit Utrecht het *Kennisfestival*, waarmee de universiteit wil laten zien dat ze na 365 jaar nog springlevend is. 'We bieden een hoogstaand programma van onderwijs en onderzoek met voor elk wat wils. Geen vastgelegde patronen, maar Kennis @ la carte.' aldus prof. dr. Tjeerd van Wimersma Greidanus, voorzitter van de Lustrumcommissie.

Waarom kom ik nooit in slaap? Waarom word ik zo snel kwaad als ik dronken ben? Is er nog meer leven in het heelal? Alledaagse vragen en raadsels van het publiek vormen het uitgangspunt voor het kennisfestival. Vanaf begin februari gaan speciale teams van *Denkwerkers* de stad in. Uitgedost in fel gekleurde overalls bezoeken ze winkelcentra, scholen, bedrijven, sportclubs etc. Daar stimuleren ze het publiek om vragen te stellen. De leukste en interessantste vragen worden beantwoord in de dagelijkse *KnowShow*.

Tijdens de lustrumweek verschijnen overal in de stad mobiele presentaties. Deze zogenaamde *Kennismakers* laten op verrassende publiekslocaties interessante en bijzondere onderzoeken en experimenten zien. Voorbijgangers kunnen een verslavingstest te doen, op een computer met spraaksoftware testen hoe gestrest men is, of gewoon even lekker knuffelen met hommels. Om maar eens een paar presentaties te noemen.

Om 16.00 uur gaan de deuren van het Academiegebouw open. De Aula fungeert als centraal festivalcafé. Hier kunnen studenten, medewerkers en alumni elkaar ontmoeten

onder het genot van een hapje en drankje. In diverse zalen van het Academiegebouw organiseren faculteiten en vakgroepen activiteiten. Interessante lezingen, minisymposia, concerten, debatwedstrijden en een oefenrechtbank staan op het programma. Er is ook een internetcafé, waar liefhebbers kunnen surfen, e-mailen en chatten.

Knowshow

Het hoogtepunt van iedere festivaldag is de *Knowshow*. De show vindt plaats in de Domkerk en heeft de vorm van een live talkshow, zoals *Spijkers met Koppen*. Iedere dag staat één van de festivalthema's centraal met als basis de vragen die door de *Denkwerkers* zijn verzameld. Een tafelgesprek met bekende en minder bekende Utrechtse, een column en een publieksquiz zijn enkele vaste onderdelen van het programma. Stand up comedy, video's en muziek zorgen voor het amusement. Gastvrouw is Chazia Mourali.

Wanneer: 27 - 31 maart (dagelijks van 20.15 tot 21.30)

Waar: Domkerk

Voor wie: alumni, studenten, medewerkers en Utrechtse bevolking

Entree: gratis

Muziektheaterspektakel

Dertien keer maar liefst wordt *O mio sole* opgevoerd. Lieke Hoitink, communicatiemedewerker van Growing up in Public: 'Het moet het iedere dag vollopen. Dat wordt spannend, want we willen graag dertien maal driehonderd mensen de mogelijkheid bieden deze groots opgezette productie te kunnen zien.' In het muzikaal theaterspektakel wordt de geschiedenis van de universiteit verteld aan de hand van het levensverhaal van de Italiaanse wetenschapper Galileo Galilei (1564-1642). *O mio sole*, speciaal voor het lustrum gemaakt, is een coproductie van de Utrechtse theaterfirma Growing up in Public en cultureel centrum Parnassos. De rol van Galilei wordt gespeeld door de acteur Olaf Malmberg. De muzikale leiding is in handen van Norbert Kunst.

Wanneer: 27 maart - 8 april (dagelijks, behalve 2 april)

Waar: Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement, Buurkerkhof 10

Voor wie: Alumni, studenten, medewerkers en Utrechtse bevolking

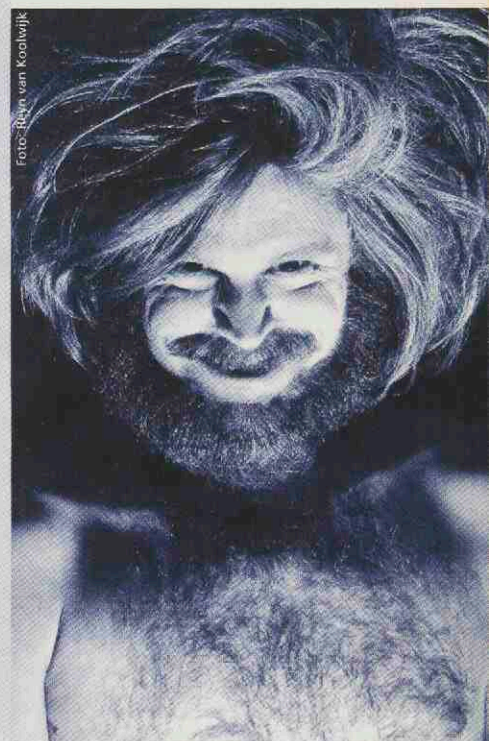
Kaartverkoop: via stadschouwburg vanaf 1 februari (030) 230 20 23 of de bon in Illuster

Kosten: met alumnipas, U-pas of pas-65 f 25,- (normaal f 35,-)

Regisseur Daphne de Bruin: 'In *O mio sole*: de wereld volgens Galilei, tonen we het eenzame gevecht van een creatieve geest tegen het machtige bewind van de Kerk en de Paus. Galilei staat model voor de jonge wetenschapper die met nieuwe inzichten oude wereldbeelden op hun grondvesten laat trillen. Zijn opvattingen over de indeling van het universum -de zon draait niet om de aarde, maar de aarde om de zon- waren zo vooruitstrevend dat hij zelfs de Paus tegen zich in het harnas joeg. Maar, zoals altijd, kunnen nieuwe inzichten alleen ontstaan als er risico's genomen worden. Zo is het in de wetenschap en zo is het in het theater. *O mio sole* wordt een grillige, eigentijdse voorstelling waarin tal van theatervormen de wereld van Galilei oproepen. Wagenspel, dans, maskerade en ga zo maar door.'

voor meer informatie:
www.uu.nl/lustrum

De lustrumactiviteit *Beating the Brains* is mede mogelijk gemaakt door de sponsors Achmea, REMU, GlaxoSmithKline en ABNAMRO.

Boven: Olaf Malmberg als Galilei in 'O, mio sole'
Onder: Chazia Mourali presenteert de Knowshow

Middagprogramma's

Wandelen door de Utrechtse wijk Lombok? Rondsnuffelen in een tropische kas? Griezelen bij de oude collectie tandheelkunde? Liever een pittige discussie over de rol van de overheid bij de bestuurlijke handhaving? Of toch maar nadenken over het nieuwe curriculum in het bachelor-mastermodel? De Universiteitsdag biedt een gevarieerd menu met luchtige hapjes en stevige kost. Op deze pagina's vindt u de programma's van de deelnemende faculteiten. Ze beginnen om 14.00 uur, tenzij anders is aangegeven.

Sociale Wetenschappen

Groot talent onderzoekt grote vragen

In lezingen en spectaculaire demonstraties behandelen vier veelbelovende sociale wetenschappers vragen die ons in het dagelijks leven bewust of onbewust bezighouden. Zij ontvingen voor hun onderzoek een belangrijke subsidie, zodat hun talent voorlopig voor de universiteit behouden kan worden. Tijdens het middagprogramma komen verschillende onderwerpen aan de orde. *Lezing 1:* Hoe hebben ouders en leeftijdgenoten invloed op de ontwikkeling van riskante gewoontes, zoals roken, drinken en druggebruik? *Lezing 2:* Hoe worden onze hersenen gestimuleerd en hoe raken functies uitgeschakeld? *Lezing 3:* Hoe Wanneer en waarom vertrouwen wij elkaar? *Lezing 4:* Hoe werkt onze visuele aandacht? De lezingen worden verzorgd door: Jack van Honk (psycholoog) en Addi Johnson (psycholoog); zij voeren hun onderzoek uit op het Helmholtz Instituut; Rutger Engels (psycholoog) werkt bij het Institute for the Study of Education and Human Development en Chris Snijders (socioloog) bij het Interuniversity Center for Sociale Science Theory and Methodology. **Locatie:** Academiegebouw **Contactpersoon:** drs. Maria Splinter (030) 253 4633, e-mail: m.splinter@fss.uu.nl

Scheikunde

Nieuwe materialen, nieuwe toepassingen

Hoewel scheikunde als wetenschap al erg lang bestaat, is het vak nog springlevend. Met regelmaat worden ontdekkingen gedaan en nieuwe materialen ontwikkeld. Zorg voor het milieu en nieuwe inzichten in de procestechnologie leiden ertoe dat er steeds andere eisen gesteld

worden aan de materialen die in de industrie gebruikt worden. Daarnaast vraagt ook de industrie zelf voortdurend om innovaties om de concurrentie een stap voor te blijven. Daarbij gaat het vaak om materialen die moeten worden ontwikkeld voor nieuwe toepassingen of processen. Het middagprogramma van de faculteit wordt verzorgd door twee sprekers die dagelijks bezig zijn met de ontwikkeling van nieuwe materialen. De eerste bijdrage is van dr. H. A. Meinema onder de titel 'Materiaaltechnologie bij TNO, van molecuul tot product'. Dr. Meinema is werkzaam bij TNO-TPD, divisie Materialen te Eindhoven. De tweede spreker is nog niet bekend, maar deze zal de materie belichten vanuit een andere bedrijfs- of universiteitsvisie en een andere chemische discipline. Het programma wordt met een borrel afgesloten.

Locatie: Academiegebouw **Contactpersoon:** Moniek Tromp, (030) 253 6764, e-mail: m.tromp@chem.uu.nl

(Kunst) geschiedenis

Een universiteit tussen hoop en vrees

Dit programma gaat over de Utrechtse academie in de negentiende en twintigste eeuw. Na de Franse overheersing kregen de Nederlandse universiteiten in 1815 de status van Rijksuniversiteit. De Utrechtse Universiteit, sinds 1636 een stedelijke universiteit, was gewend aan veel autonomie. De inmenging van het rijk begon met globale wetgeving, maar nam in de negentiende eeuw toe. De afhankelijkheid van de rijksbegroting gaf soms grote spanningen: bij iedere Haagse financiële crisis moest worden afgewacht wat de gevolgen voor het hoger onderwijs zouden zijn. De angst voor opheffing is in de

negentiende eeuw een constante in de geschiedenis van de Utrechtse Universiteit. Uiteindelijk komt deze universiteit echter sterk uit de negentiende eeuw, met aan het Domplein een spiksplinternieuw academiegebouw. Over opheffing en voortbestaan, over hoop en vrees gaat dit gecombineerde programma van historici en kunsthistorici. Het programma begint om 14.30 uur. Een rondleiding door het academiegebouw maakt deel uit van het programma evenals een lezing over de professorenportretten in de Senaatszaal en een lezing over de Utrechtse Universiteit in de negentiende eeuw.

Locatie: Academiegebouw **Contactpersoon:** Leen Dorsman, (030) 253 6441 e-mail: leen.dorsman@let.uu.nl

Rechtsgeleerdheid

Een internationaal gerecht

Vier parallelle workshops staan op het menu van de faculteit Rechtsgeleerdheid. Onder de titel 'Schiet de overheid tekort in de bestuurlijke handhaving?' biedt de disciplinegroep staats- en bestuursrecht een lezing door prof. mr. drs F. Michiels en mw. mr. A. Blomberg. Bij de disciplinegroep strafrechtswetenschappen geeft prof. dr. F. Bovenkerk de lezing 'Multiculturaliteit en strafrechtspiegeling'. Prof. mr. S. Schuit levert de bijdrage van de disciplinegroep privaatrecht onder de titel 'De invloed van Angelsaksisch recht op de Nederlandse rechtspraak' en bij de disciplinegroep internationaal, sociaal en economisch publiekrecht, is het thema 'Humanitaire interventie en humanitair recht'. Na afloop van de workshops kunnen de alumni van Rechtsgeleerdheid elkaar treffen tijdens een borrel.

Locatie: Achter Sint Pieter 200 **Contactpersoon:** Mw. Jorunn

Labordus, (030) 253 9305, e-mail: J.Labordus@fbu.uu.nl

Biologie

Biologie à la carte

Biologie kiest voor een echte culinaire benadering. De faculteit serveert als voorgerecht de lezing 'Over smaak valt te twisten', bereid met ingrediënten die de smaakpapillen én de discussie stimuleren. Dit voorgerecht wordt verzorgd door alumnus drs. Bart Specken (bioloog/oenoloog). Het hoofdgerecht bestaat uit een exotische combinatie van zoet en fris. Dr. Rinus Sommeijer (e.a.) van Ethologie leidt een excursie naar angelloze bijen onder de titel 'De smaak van honing'. Een excursie door de tropische kas van de Botanische Tuinen heeft de naam 'De smaak van tropisch fruit' en wordt verzorgd door prof. dr. Paul Maas (e.a.) van Plantensystematiek. Nagerecht is een feestelijke afsluiting in de vorm van een wijnproeverij, die wordt aangeboden door drs. Bart Specken. Er kunnen maximaal zestig personen deelnemen aan dit drie-gangendiner. Zie voor verdere informatie de rubriek 'De zijsporang' op de achterpagina van deze Illuster.

Locatie: Wentgebouw, De Uithof **Contactpersoon:** Mw. Dorinne Raaimakers, (030) 253 1858, e-mail: T.H.J.M.Raaimakers@bio.uu.nl

Godgeleerdheid

Debatteren over de toekomst

In 1876 kwam er een nieuwe wet op het Hoger Onderwijs, die voor de theologische faculteiten ingrijpende veranderingen inhield. De duplex ordo werd ingevoerd en dat betekende dat studenten te maken kregen met een curriculum van staatsvakken en kerkelijke vakken. Die duplex ordo bestaat nu 125 jaar, maar dat betekent niet dat alles bij het

oude blijft. Het nieuwe bachelor-mastermodel leidt tot stevige veranderingen. Komt er ditmaal dan eindelijk een goed plaatsje voor het schaap met de vijf poten? In de laatste twee nummers van Kerk en Theologie hebben de emeritus hoogleraar dogmatiek, prof. dr. H.W. de Knijff en de dienstdoende hoogleraar kerkgeschiedenis prof. dr. W. Otten hun visie op het theologische hoger onderwijs gegeven. Zij doen dit opnieuw tijdens de universiteitsdag, met de bedoeling dat er een debat komt. De faculteit Godgeleerdheid verwacht haar alumni vanaf 13.30 uur in de Pieterskerk aan het Pieterskerkhof. **Contactpersoon:** Mw. Karen Sikkema (030) 253 1853, e-mail: KSikkema@theo.uu.nl.

Natuur- en Sterrenkunde

Onderwijs over de volle breedte

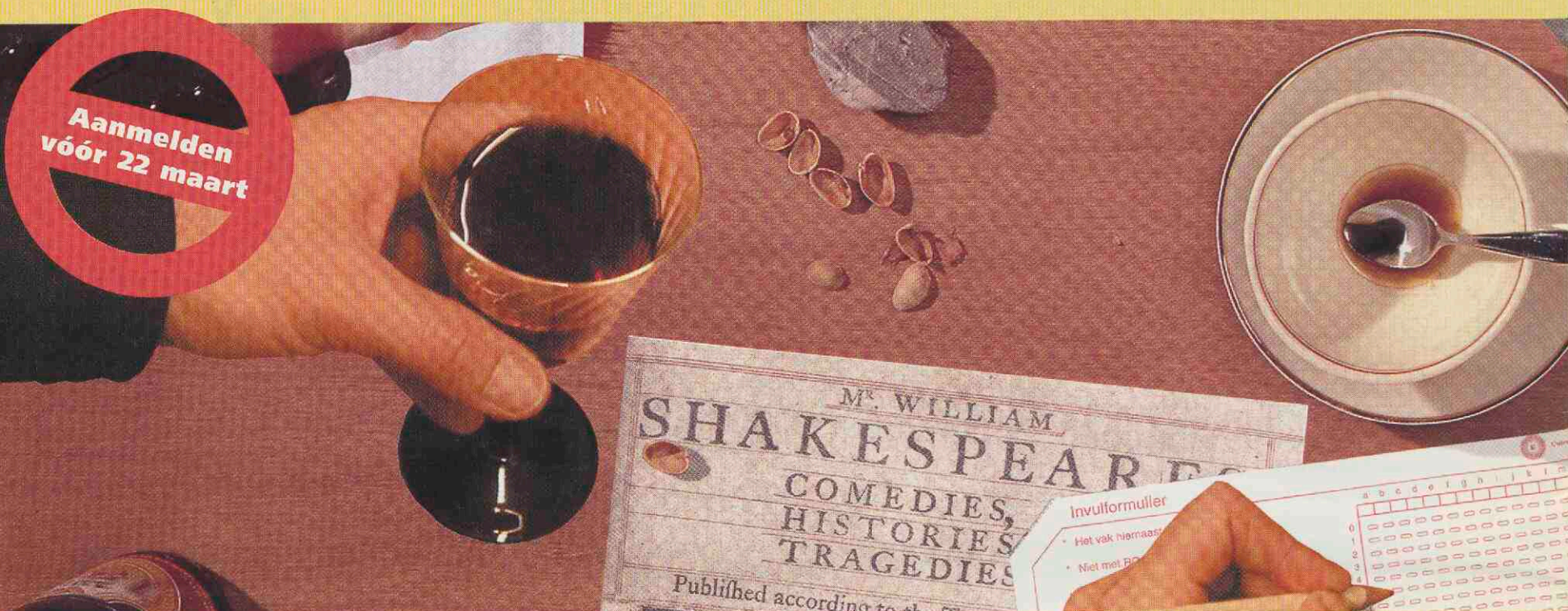
Het middagprogramma voor de afgestudeerden van de faculteit Natuur- en Sterrenkunde staat in het teken van het veranderend natuurkundeonderwijs. Daarnaast worden er demonstraties gegeven, die laten zien wat wetenschappelijk onderzoek heden ten dage inhoudt. Zowel op scholen voor het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs als in het wetenschappelijk onderwijs zelf, zijn momenteel grote ontwikkelingen gaande. De studenten die in september 2001 onze universitaire opleidingen binnenstromen, zijn opgeleid met het profiel Natuur en Techniek of het profiel Natuur en Gezondheid. Het jaar daarop voert de UU voor al haar opleidingen de bachelor-masterstructuur in naar Angelsaksische model. Bij de invulling van het nieuwe vijfjarige curriculum in 1999 werd al vooruitgelopen op de behoefte aan verbreding van het onderwijs en de vergroting

Universiteitsdag 31 maart 2001

De Universiteit Utrecht viert haar 365-jarig bestaan, dus dit jaar zijn er speciale activiteiten op de Universiteitsdag. Onder de titel 'Kennis @ la carte' biedt de Universiteit een programma voor iedere smaak.

's Ochtends zijn er in de Domkerk prikkelende lezingen over vredesvraagstukken door Peter van Walsum en Cees Flinterman. 's Middags verzorgen de faculteiten en diensten luchtige en meer serieuze programma's.

's Avonds is er muziek, zoet, stevig of pikant, net wat u wilt. Maak zelf uw keuze uit een gevarieerd menu!

Programma

Ochtend

Domkerk,

Donplein 09.00 - 11.45 uur

Lezingen over vredesvraagstukken door mr. A.P. van Walsum en prof. mr. C. Flinterman. Peter van Walsum was tot 31 december 2000, gedurende twee jaar, ambassadeur van de VN Veiligheidsraad. Prof. mr. Cees Flinterman is directeur van de onderzoeksschool Rechten van de mens én directeur van het Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten van de Universiteit Utrecht. Zie ook het artikel op pagina 10.

Lunch

Academiegebouw,

12.00 - 14.00 uur

Aperitief en lunch kunnen in het Academiegebouw gebruikt worden, alleen in combinatie met deelname aan het ochtendprogramma.

Middag

Verschillende locaties in de binnenstad en De Uithof,

13.30 - 17.00 uur

Diverse faculteiten bieden hun alumni een gevarieerd en smakelijk programma aan.

De meeste programma's eindigen met een borrel. Ook kunt u voor een drankje terecht in de aula van het academiegebouw, die deze week als lustrumcafé is ingericht. Tevens is er een (lustrum)internetcafé in het academiegebouw.

Avond

In restaurants in de directe omgeving van het Academiegebouw wordt een Lustrummenu geserveerd. Vanaf 20.15 uur is er een wetenschaps-show, de KnowShow, in de Domkerk.

In het Nationaal Museum van Speelklok tot Pierement (voormalige Buurkerk) kan om 20.30 uur het muzikaal

theaterspektakel 'O mio Sole' bijgewoond worden. Het lustrum- en het internetcafé in het academiegebouw zijn tot 22.00 uur open. De avond wordt feestelijk afgesloten met een groot lustrumfeest voor alumni, medewerkers en studenten van de Universiteit Utrecht in het Beatrixgebouw van de Jaarbeurs.

Vervoer

Aanbevolen wordt om met het openbaar vervoer naar Utrecht te komen. Tussen De Uithof en het Academiegebouw zal in beperkte mate gratis vervoer beschikbaar zijn. Als u met eigen vervoer komt, kunt u uw auto op De Uithof parkeren (P1) en gebruik maken van busvervoer of een pendeldienst naar de binnenstad. Als u dit wilt, kunt u dit vermelden op de antwoordkaart.

Van Walsum versus Flinterman

"Wat doet Nederland met zijn mariniersbataljon wanneer de absurd korte termijn van zes maanden voor UNMEE (Ethiopië/Eritrea) achter de rug is? Hoe kan Nederland - dat de eerstvolgende zestien tot twintig jaar niet opnieuw in de Veiligheidsraad zal zitten - toch een nuttige bijdrage leveren aan de *peacekeeping*-problematiek? Heeft Nederland überhaupt nog strijdkrachten nodig?" Mogelijke vraagstukken die aan de orde komen bij het debat tussen oud VN-ambassadeur Peter van Walsum en zijn opponent Cees Flinterman op de Universiteitsdag van zaterdag 31 maart. Bij het ter perse gaan van deze Illuster was de exacte invulling van dit ochtendprogramma nog niet definitief bepaald. Het algemene thema is: vredesvraagstukken. Dat staat wel vast.

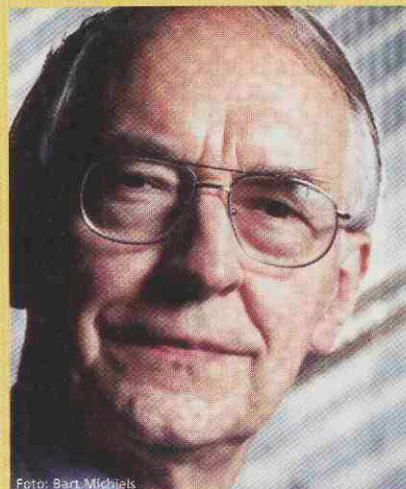

Foto: Bart Michiels

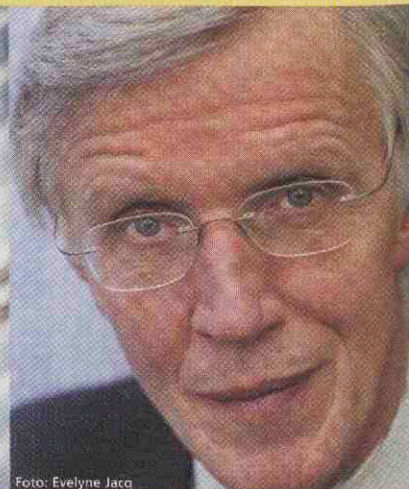

Foto: Evelyne Jacq

Universiteitsdag 2001 (vervolg)

van de keuzevrijheid voor studenten. De veranderingen in het onderwijs zullen ingrijpend zijn. De faculteit is bovendien al een flink eind op weg met de ontwikkeling van een internationaal masterprogramma Theoretische Fysica. Centraal staan hierbij een grote betrokkenheid bij de ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs en de inzet van digitale hulpmiddelen.

Locatie: Minnaertgebouw, De Uithof

Informatie: Peter Mertens, (030) 253 2725, e-mail: P.C.J.Mertens@phys.uu.nl

Geneeskunde

Is aanval de beste afweer?

De activiteiten van het onderzoeksinstituut 'Infectie & Immunitet' staan centraal in het programma voor alumni Geneeskunde en Medische Biologie. Evenals vorig jaar worden ook studenten, medewerkers van het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMC Utrecht) en huisartsen uit de regio van harte uitgenodigd het programma bij te wonen. Verschillende onderzoekers zullen de bezoeker op de hoogte brengen van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van infectie en immunitet en de mogelijke klinische toepassingen daarvan. Onderwerpen als AIDS, allergie, leukemie en kanker, maar ook genterapie, beenmergtransplantaties en immunotherapie, zullen aan de orde komen. De middag wordt besloten met een borrel, waarbij de gasten van gedachten kunnen wisselen met onderzoekers op de verschillende terreinen van de immunologie en infectieziekteleer.

Locatie: Onderwijscentrum UMC Utrecht, Heidelberglaan 100, De Uithof

Contactpersoon: Trea Fakkeldij, (030) 253 6240, dagelijks 13.00 - 14.00 uur, e-mail: T.M.V.Fakkeldij@med.uu.nl

Tandheelkunde

Open depot

Het Universiteitsmuseum heeft een grote collectie tandheelkunde, waarvan slechts een klein gedeelte permanent te

zien is. Voor een beperkt aantal mensen is het deze middag mogelijk om, samen met de conservator, een kijkje achter de schermen te nemen.

Locatie: Universiteitsmuseum, Lange Nieuwstraat 106,

Contactpersoon: Bettina Althaller, (030) 253 8731, e-mail: bettina.althaller@museum.uu.nl

Ruimtelijke Wetenschappen

Een wandelexcursie door twee Utrechtse buurten

Lombok en Kanaleneiland zijn twee Utrechtse buurten met een hoog percentage allochtonen. Lombok is een oude stadswijk waar zich aan het eind van de jaren zestig veel gastarbeiders vestigden. Kanaleneiland kwam pas in de jaren tachtig in trek bij allochtonen. De veranderende bevolkingssamenstelling heeft in beide wijken voor veranderingen op allerlei gebieden gezorgd. Voorbeelden hiervan zijn het karakter van de voorzieningen, het fysieke en sociale leefklimaat en de populariteit van de buurt als woonomgeving. Opvallend is dat Lombok zich de laatste jaren in een veel positievere richting heeft ontwikkeld dan Kanaleneiland. Terwijl de sociale problemen in Kanaleneiland lijken te verergeren, is Lombok zo langzamerhand een positief symbool geworden voor de multiculturele samenleving. Tijdens een wandeling door de wijken zal worden ingegaan op de achtergrond van de verschillen tussen beide wijken. Inclusief voer duurt de excursie naar schatting 2,5 uur. Het vertrek is om 13.30 uur vanaf het Domplein. Kosten: f 10,-.

Locatie: Wentgebouw, De Uithof

Informatie: Deby Ondaatje, (030) 253 7317 (di-woe-do), e-mail: d.a.ondaatje@pharm.uu.nl

Engels

Engels @ la carte

De opleiding Engels organiseert weer een middag waarop haar alumni kunnen bijpraten met studiegenoten en docenten. Iedereen wordt van harte uitgenodigd om naar de Utrechtse binnenstad te komen voor een middag Engels @ la carte. Op het menu staat allereerst een verkenning van de functie van eten in de Engelse cultuur en literatuur. Vanaf middeleeuwse eetgewoonten tot Delia Smith en The Naked Chef. De tweede gang van het diner bestaat uit een pittige discussie over de toekomst van het boek in tijdperk van internet en e-books. Zal het gedrukte boek uitsterven? Lezen studenten in het volgende lustrumjaar de werken van Shakespeare op een lap-

bestaat uit twee parallelle sessies over nieuwe ontwikkelingen in het farmaceutisch onderwijs en onderzoek. Naast dit informatieve programma is er voldoende gelegenheid om bij te praten. De opening vindt plaats om 13.45, waarna de sessie onderwijs vanaf 14.15 aandacht besteedt aan de eisen die worden gesteld aan de apotheker van morgen en hoe de faculteit daar op inspelt. Het vernieuwde curriculum, dat per september 2001 wordt ingevoerd, zal er voor zorgen dat toekomstige farmacistudenten met andere vaardigheden afstuderen. Dit betekent dat de uitoefening van het apothekersberoep zal veranderen. Verder zal met een praktijkcase probleemgestuurd onderwijs worden geïllustreerd. Parallel aan deze bijdrage maakt de sessie onderzoek met een demonstratie duidelijk wat de termen 'genomics' en 'proteomics' in de dagelijkse praktijk voor de apotheker en de patiënt kunnen betekenen. Na een pauze en diverse rondleidingen, volgt dan om 16.30 een receptie.

Locatie: Wentgebouw, De Uithof

Informatie: Deby Ondaatje, (030) 253 7317 (di-woe-do), e-mail: d.a.ondaatje@pharm.uu.nl

Engels

Engels @ la carte

De opleiding Engels organiseert weer een middag waarop haar alumni kunnen bijpraten met studiegenoten en docenten. Iedereen wordt van harte uitgenodigd om naar de Utrechtse binnenstad te komen voor een middag Engels @ la carte. Op het menu staat allereerst een verkenning van de functie van eten in de Engelse cultuur en literatuur. Vanaf middeleeuwse eetgewoonten tot Delia Smith en The Naked Chef. De tweede gang van het diner bestaat uit een pittige discussie over de toekomst van het boek in tijdperk van internet en e-books. Zal het gedrukte boek uitsterven? Lezen studenten in het volgende lustrumjaar de werken van Shakespeare op een lap-

top? Wie een uitgesproken mening heeft over de vorm die het boek in dit millennium zal krijgen, wordt uitgenodigd zich op te geven voor deelname aan het discussiepanel. Wegens groot succes wordt ook deze alumnimiddag afgesloten met een echte Engelse High Tea.

Locatie: binnenstad Utrecht

Contactpersonen: Kristine Steenbergh, (030) 253 6461, e-mail: Kristine.Steenbergh@let.uu.nl

en Roseline Supheert (030) 253 6174, email: Roseline.Supeert@let.uu.nl.

Bij geen gehoor: (030) 253 6193

Wijsbegeerte

Filosofie over grenzen

De faculteit Wijsbegeerte en de alumnivereniging Autarkeia verzorgen een programma waarbij zowel Nederlandse als buitenlandse filosofen optreden. De middag begint met een welkom door de voorzitter van Autarkeia gevolgd door een inleiding van een half uur door professor Verbeek. Hij staat te boek als een Descarteskenner en ontving onlangs voor zijn werk de prestigieuze Franse Descartes-prijs.

Na de theepauze houdt dr. D. Louw uit Zuid-Afrika een lezing over Afrikaanse Filosofie (Engelstalig). Professor Brummer zal daarna als opponent optreden en uiteraard wordt ook de zaal bij de discussie betrokken. Na afloop van het programma kunt u onder het genot van een drankje nog wat napraten. Autarkeia-leden kunnen gratis aan deze middag deelnemen, andere alumni betalen f 10,-.

Locatie: Drift 21

Contactpersoon: Erna Kas, (030) 253 1831, e-mail: erna.kas@phil.uu.nl

Theater-, Film- en Televisiewetenschap

Ontmoetingsdag

Net als vorig jaar organiseert Theater-, Film- en Televisiewetenschap een ontmoetingsdag. Iedereen wordt uitgenodigd langs te komen om vroegere studiegenoten te ontmoeten. Wat is er terechtgekomen van de docenten en oud-studen-

ten? Aan het begin van de nieuwe eeuw waait een frisse wind door het studieprogramma. Wie studeren er tegenwoordig Theater-, Film- en Televisiewetenschap? Ontmoet alvast de bachelors en de masters van TFT.

Locatie: Kr. Nieuwegracht 2

Contactpersoon: Clara Pafort-Overduin, (030) 253 6339, e-mail: Clara.Pafort-Overduin@let.uu.nl

Universiteitsmuseum

Ontdekkingen in het Universiteitsmuseum

Onder deze titel organiseert het museum op de Universiteitsdag diverse activiteiten. Er worden rondleidingen georganiseerd door museumtuin De Oude Hortus, waarbij demonstraties worden gegeven. Behalve de vaste opstelling van het museum zijn er tijdelijke exposities, zoals 'Poëzie op sterk water'. Hiervoor combineerde de dichter Ingmar Heytze zestien gedichten met objecten uit de depots van het museum. Op de expositie 'Dat kan mijn kind ook' geven psychologen en kunsthistorici hun visie op het beeldend werk van kinderen. Hier is het de combinatie kind en kunst die verwondering oproept.

Verder heeft het Universiteitsmuseum een grote collectie tandheelkunde (zie ook programma tandheelkunde), waarvan slechts een klein gedeelte permanent te zien is. Voor een beperkt aantal mensen is er deze middag de mogelijkheid om, samen met de conservator, een kijkje achter de schermen te nemen. Tenslotte verzorgt Hans Paalman van de Kunsthistorische Leergangen Utrecht de lezing 'De invloed van kindertekeningen op de moderne kunst'. Dit is een lezing in het kader van de tentoonstelling 'Dat kan mijn kind ook'. Het bijwonen van de lezing van Hans Paalman kost f 25,- en begint om 14.00 uur.

Opgeven voor de lezing kan bij: Bettina Althaller, tel. (030) 253 8731, e-mail bettina.althaller@museum.uu.nl
Voor de rondleiding geldt dat

men zich vooraf moet aanmelden. De rondleidingen starten om 14.00 en 15.00 uur. De toegangsprijs voor het museum bedraagt zoals gewoonlijk f 7,50.

Locatie: Universiteitsmuseum, Lange Nieuwstraat 106.

Contactpersoon: Bettina Althaller, (030) 253 8731, e-mail: bettina.althaller@museum.uu.nl

Universiteitsbibliotheek

Bibliotheek @ la carte

De Universiteitsbibliotheek biedt al jaren een gevarieerd menu voor haar gebruikers. Naast de traditionele keuken (gedrukte publicaties) biedt de bibliotheek voor de liefhebber steeds meer een innovatieve cuisine, zoals 4000 elektronische

full-text tijdschriften. Een bezoek aan de digitale eetkamer in het Academiegebouw is dan ook zeker de moeite waard. De alumni kunnen plaatsnemen aan een feestelijk gedekte lustrum-dis en de keuze maken die hun het meest bevalt. U kunt proeven van het scala aan zoekmogelijkheden dat de bibliotheek presenteert en kennismaken met Dispute, het Digitaal Archief, de Wereld van Peter Stuyvesant en de Digitale Bijzondere Collecties. Het bibliotheekmenu biedt onder andere internetbronnen, gegevensbestanden en Utrechtse proefschriften, zowel in de bibliotheek als op de werkplek of thuis. En voor wie niet kan kiezen zijn onze cheffoks aan-

wezig, die u graag adviseren. De digitale eetkamer is open van 13.30 tot 16.30. Reserveren is niet nodig.

Locatie: Academiegebouw

Contactpersoon: Marja Mathijssen, (030) 253 6618, e-mail: m.mathijssen@library.uu.nl

Universiteitsfonds

Lustrumfilm 'Hora est'

Om de universiteit dichter bij de samenleving te brengen maakte de Rijksuniversiteit Utrecht in 1956 een documentaire over het universitaire leven. Het 64e Universitaire Lustrum in 1955 was hiervoor de aanleiding. De hoofdpersoon in de documentaire is een in 1926 afgestudeerde, die

30 jaar na dato nog eens rondkijkt in de stad en op de Universiteit. Dies, promotie, spanningen bij doctoraalexamen, fysische proeven, maar ook naaikransjes, fuifjes en kroegjolijs komen aan de orde. De filmmuziek is verzorgd door het Radio Philharmonisch Orkest.

Aanvangstijd: 14.00 uur

Locatie: Academiegebouw,

Contactpersoon: Celia Nijenhuis, (030) 253 2537, e-mail: c.nijenhuis@csc.usc.uu.nl

Utrechtse wetenschaps-winkels

Wetenschap in de etalage

De samenwerkende Utrechtse Wetenschapswinkels organiseren in het lustrumjaar

publieksbijeenkomsten. De eerste vindt plaats op de Universiteitsdag. Overige data zijn 10 april, 24 april, 10 mei, 10 mei, 8 juni en 19 juni. Op de bijeenkomst van 31 maart is Nobelprijswinnaar prof. dr. Gerard 't Hooft aanwezig, hoogleraar Theoretische Natuurkunde aan de faculteit Natuur- en Sterrenkunde. Zijn lezing draagt de titel 'Kleiner dan één atoomkern - over de nieuwe theorieën voor de elementaire deeltjes'. De bijeenkomst begint om 16.00 uur.

Locatie: Academiegebouw

Meer informatie: Wetenschapswinkel Natuurkunde, (030) 253 4016, wetenschapswinkel@phys.uu.nl of via www.uu.nl/wetenschapswinkels

Linksboven: Wandel excursie door Lombok. Linksonder: Kind en kunst in het Universiteitsmuseum Midden: Bollox' Bloose Brothers Revue. Rechts: Wipneus en Pim

En 's avonds... groots lustrumfeest

Ter afsluiting van het kennisfestival en de universiteitsdag is er een feest in het Beatrixgebouw van de Jaarbeurs. Het menu houdt rekening met elke smaak. Van virtuoze rockers tot virtuele VJ's. Van stemmingmakende jazz tot walsende ballroom. Van muzikaal toneel tot sprekend cabaret. Er is zelfs een speciaal café, waar alumni elkaar kunnen ontmoeten. U vraagt naar de uitsmijter van de avond? Tipjes van de feestsluier zijn de Boston Tea Party, Hans Dulfer, Wipneus en Pim en The Bloose

Brothers. Het feest begint om 21.00 uur en de genodigden zijn alumni, studenten en medewerkers.

Locatie: Beatrixgebouw, Jaarbeursplein

Kaartverkoop: zie www.uu.nl/lustrum of de antwoordkaart

Kosten: gereduceerd tarief voor alumni, f 10,- per kaart (in voorverkoop). Kaarten aan de zaal kosten f 12,50

Praktische informatie

U kunt zich aanmelden voor deelname aan het ochtend- en middagprogramma en het feest door de antwoordkaart elders in dit blad in te vullen. Ook kunt u zich aanmelden via internet: www.ufonds.uu.nl. Op deze website kunt u zien wie zich hebben aangemeld voor de Universiteitsdag. Voor sommige programma's geldt een maximum aantal deelnemers, dus meld u tijdig aan. De kosten voor deelname aan het ochtendprogramma, inclusief lunch, bedragen f 15,-. Aanmelding voor de lunch op de dag zelf is niet mogelijk. Voor sommige programmaonderdelen van het middagprogramma wordt een bijdrage in de kosten gevraagd. Dit is vermeld in het programmaoverzicht op deze pagina's. Vergeet u niet de eenmalige machtiging in te vullen en te ondertekenen. Kaarten voor het muziektheaterspektakel 'O mio Sole' kunt u kopen bij de Stadsschouwburg in Utrecht of bestellen via de antwoordkaart in dit blad.

De aanmeldingstermijn duurt tot 22 maart. Wie zich aanmeldt, ontvangt eind maart informatie over tijdstip, locatie en route.

Nog vragen? Bel het Communicatie Service Centrum van de Universiteit Utrecht, (030) 253 3550, of kijk op internet: www.ufonds.uu.nl.

Tijdens de Universiteitsdag is het centrale informatiepunt gevestigd in het Academiegebouw.

Adressen faculteiten

**Utrechts universiteitsfonds/
Alumnibureau**
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 80 25 Fax: (030) 253 80 26
E-mail: ufonds@ufonds.uu.nl

Aardwetenschappen
Budapestlaan 4, 3584 CA Utrecht
(030) 253 50 50 Fax: (030) 253 50 30
E-mail: i.nix@geo.uu.nl

Biologie
F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16,
Postbus 80088, 3508 TB Utrecht
(030) 253 22 76 Fax: (030) 253 45 26
E-mail: t.h.j.m.raaimakers@bio.uu.nl

Diergeneeskunde
Androclusgebouw, Yalelaan 1,
Postbus 80163, 3508 TD Utrecht
(030) 253 48 51 Fax: (030) 253 77 27
E-mail: tarsarv@vet.uu.nl

Farmacie
F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16,
Postbus 80082, 3508 TB Utrecht
(030) 253 73 13/253 25 25
Fax: (030) 251 39 53
E-mail: d.a.ondaatje@pharm.uu.nl

Geneeskunde
Stratum, Universiteitsweg 100,
Postbus 80030, 3508 TA Utrecht
(030) 253 88 88 Fax: (030) 253 90 25
E-mail: t.m.v.fakkeldij@med.uu.nl

Godgeleerdheid
Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 18 53 Fax: (030) 253 32 41
E-mail: secr@theo.uu.nl

Letteren
Kromme Nieuwegracht 46,
3512 HJ Utrecht
(030) 253 61 05 Fax: (030) 253 60 83
E-mail: m.hoornenborg@let.uu.nl

Natuur- en Sterrenkunde
Princetonplein 5, Postbus 80000,
3508 TA Utrecht
(030) 253 32 84 Fax: (030) 253 92 82
E-mail: facbureau@phys.uu.nl

Rechtsgeleerdheid
Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht
(030) 253 70 18/253 70 17
Fax: (030) 253 73 00
E-mail: m.moerings@law.uu.nl

Ruimtelijke Wetenschappen
Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 20 44 Fax: (030) 254 06 04
E-mail: r.vanginneken@geog.uu.nl

Scheikunde
F.A.F.C. Wentgebouw, Sorbonnelaan 16,
3584 CA Utrecht
Postbus 80083, 3508 TB Utrecht
(030) 253 37 93/253 37 91
Fax: (030) 253 30 72
E-mail: b.m.schouten@chem.uu.nl

Sociale Wetenschappen
Centrumgebouw Zuid,
Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht
(030) 253 47 00 Fax: (030) 253 16 19
E-mail: bureau@fss.uu.nl

Wijsbegeerte
Bestuursgebouw, Heidelberglaan 8,
3584 CS Utrecht
(030) 253 18 31 Fax: (030) 253 28 16
E-mail: e.kas@phil.uu.nl

Wiskunde en Informatica
Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht
(030) 253 15 15/253 35 36
Fax: (030) 253 83 94
E-mail: beek@math.uu.nl

IVLOS Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 34 00 Fax: (030) 253 27 41
E-mail: ivlos@ivlos.uu.nl

Juridisch post-academisch onderwijs

Het juridisch PAO Utrecht, verbonden aan de faculteit Rechtsgeleerdheid, biedt de mogelijkheid tot professionele na- en bijscholing. De cursussen worden verzorgd door docenten van de faculteit Rechtsgeleerdheid in samenwerking met externe, veelal in de praktijk werkzame juristen.

PROGRAMMA VOORJAAR 2001:

- **Arbeidsrecht**
 - *Actualiteiten Arbeidsrecht*: 22 maart
- **Privaatrecht**
 - *Bewijsrecht in de civiele procespraktijk*: 20 maart
 - *Contracten maken*: 2, 23 april, 14, 21, 28 mei, 11, 18, 25 juni
 - *Actualiteitencyclus Notariaat: estate planning*: 5 en 19 april
 - *Jurisprudentie verbintenissenrecht: niet nakoming*: 18 april
 - *Media- en communicatierecht*: 16 mei
 - *Beroepsaansprakelijkheid*
 - *Voor advocaten*: 5 juni
 - *Voor gerechtsdeurwaarders*: 19 juni
 - *Boek 1 Rechtsvordering (o.v.)*: 20 en 27 juni

- **Bestuursrecht**
 - *Vogel- en habitatlijn*: 25 april
 - *Actualiteiten handhaving bestuursrecht*: 9 mei
 - *Actualiteiten Bestuurs(proces)recht*: 17 mei
 - *Bestuursrechtelijk klachtrecht*: 19 juni

- **Strafrecht**
 - *Strafprocesrechtelijke jurisprudentie*: 14 maart
 - *Beginselenwet justitiële jeugdinstellingen*: 28 maart
 - *Bijzondere opsporingsbevoegdheden*: 29 maart
 - *EU-recht en Nederlands strafrecht*: 14 juni

- **Overig**
 - *Nieuw recht II*: 23, 30 maart, 6 april
 - *Gezondheidsrecht*: 9 en 23 april, 14 mei

*Meer informatie:
Voor informatie of het aanvragen van een brochure kunt u contact opnemen met juridisch PAO Utrecht, (030) 253 7021/7022, e-mail: jpao@law.uu.nl. U kunt ook onze website raadplegen: www.law.uu.nl/pao. Voor alumni-pashouders geldt een aantrekkelijke korting.*

Hockeyclub zoekt oud-leden

De USHC bestaat dit jaar 30 jaar en dat willen wij op 21 april 2001 vieren met een gala voor iedereen die ooit lid is geweest. Momenteel beschikken wij reeds over de adressen van zo'n 400 oud-leden. Daarom vragen wij iedereen die ooit lid is geweest zijn haar (e-mail)adres te sturen naar oud_USHC@worldmail.nl of naar postbus 14139 3508 SE Utrecht onder vermelding van Oud-ledencommissie.

De Uitwijk

De tweedehands literaire boekenmarkt vindt plaats op 19 april 2001 in de hal Transitorium/Educatorium van 10.00 tot 17.00 uur, en niet op 27 maart, zoals eerder in Illuster vermeld.

Bepaal het zelf

Tot en met 6 mei 2001 laat het Universiteitsmuseum te Utrecht in de tentoonstelling *Dat kan mijn kind ook. Kinder-tekening of kunst?* een groot aantal kindertekeningen en kunstwerken naast elkaar zien. Veel moderne kunstenaars laten zich inspireren door kindertekeningen. Zij zijn getroffen door de spontaniteit en de oorspronkelijkheid van het beeldend werk van kinderen. Dat er overeenkomsten bestaan tussen het werk van kunstenaars en dat van kinderen wordt dan ook bevestigd door veel ontwikkelingspsychologen. In de tentoonstelling komen deze twee invalshoeken, de kunstgeschiedenis en de ontwikkelingspsychologie, samen. De tentoonstelling is samengesteld door gastconservatoren Piet 't Hart en Ans van Berkum. Kunsthistoricus Ans van Berkum laat het publiek aan de hand van kindertekeningen en kunstwerken van onder anderen Carel Willink en Henk

Peeters kennismaken met uiteenlopende opvattingen over kunst. De bezoekers worden uitgedaagd actief mee te kijken en veel te denken en te doen. Naast de tentoonstelling organiseert het museum creatieve workshops voor volwassenen en kinderen. Ook is er materiaal voor CKV1-leerlingen beschikbaar.

Voor meer informatie en beeldmateriaal kunt u contact opnemen met Ineke Puijk, (030) 253 8729 of e-mail: ineke.puijk@museum.uu.nl. Universiteitsmuseum, Lange Nieuwstraat 106, 3512 PN Utrecht. Tel. (030) 253 8008. Geopend van dinsdag tot en met zondag van 11.00 tot 17.00 uur. Bereikbaar met bus 2/22 vanaf Utrecht CS. Toegangsprijzen: volwassenen f 7,50. Tot 18 jaar, studentenkaart, pas 65+ en CJP f 3,75. MJK gratis. Kijk ook op onze website: www.museum.uu.nl.

Hoger onderwijs voor ouderen (HOVO)

Ook dit voorjaar organiseert HOVO Utrecht, een samenwerkingsverband van vijf instellingen voor hoger onderwijs, een aantal boeiende cursussen voor 50-plussers. Voor twaalf cursussen geldt dat ze door docenten van de Universiteit Utrecht aangeboden worden. Het betreft doorgaans zes bijeenkomsten, die gewoonlijk overdag worden gehouden. Voor alumni van de Universiteit Utrecht is

het zeker interessant naar deze colleges te informeren.

Inlichtingen kunt u krijgen bij het secretariaat van HOVO, postbus 80147, 3508 TC Utrecht, e-mail: HOVO@jbi.uu.nl, (030) 253 3483. De organisatie is in handen van H.M.G. Schrijnemakers, (030) 253 4606, e-mail: h.schrijnemakers@usp.uu.nl.

Publicaties

Colofon

Illustrer 22, jaargang 5, 28 februari 2001

Illustrer is een gezamenlijke uitgave van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsfonds, in samenwerking met faculteiten en verenigingen. Illustrer verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 58.000.

Hoofdredacteur:
Twan Geurts

Redactie:
Armand Heijnen, Helène Ruys,
Sandra van Kampen (eindredactie)

Redactie-advies:
Mascha Damen, Liesbeth Houtman,
Lamberthe de Jong, Arjan Kors, Hendrik Spiering

Redactieraad:
Piet van Asseldonk, NOS eindredactie;
Paul van den Hoven, hoogleraar linguïstiek UU; Joop Kessels, directeur communicatie UU; Bas Mesters, redacteur De Volkskrant; Frieda Pruim, redacteur Opzij; Arie Smit, directeur TeleacNot.

Aan dit nummer werkten verder mee:
Xander Bronkhorst, José Donders, Noor van Haaren, Wilma van Hoeflaeken, Roy Meijer, Chiaza Mourali, Leonie van den Schoor, Michiel Slütter, Chiara Soldati, Leneke Visser, Johan Vlasblom, Michiel Wismans

Foto's:
Stijn Rademaker, Maarten Hartman, Ivar Pel, Evélyne Jacq, Marco van Duyvendijk

Beeld omslag:
Bart Michiels

Rubriekillustraties:
Marco Faassen

Ontwerp en opmaak:
WRIK (BNO), Utrecht

Druk:
Brouwer Rotatie

© Universiteit Utrecht
Illustrer, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht. Overname van artikelen is -met bronvermelding- toegestaan. Het U-blad stelt op verzoek van de redactie eerder in het U-blad verschenen artikelen en illustraties beschikbaar aan Illustrer. Illustrer is een productie van het Bureau Journalistieke Producties, een samenwerking tussen het Communicatie Service Centrum van de Universiteit Utrecht en het Utrechts Universiteitsblad.

ISSN:
1338-4703. Voor toezending is gebruik gemaakt van het alumnibestand van de Universiteit Utrecht

Oproep aan de lezer

Illustrer 23 verschijnt op 13 juni 2001. Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u toezenden aan de redactie voor 16 april. De redactie houdt zich het recht voor ingezonden mededelingen te weigeren of in te korten.

Redactie-adres: Illustrer,
postbus 80125,
3508 TC Utrecht,
tel.: (030) 253 26 51,
fax: (030) 253 36 85,
e-mail: illustrer.redactie@csc.usc.uu.nl
Voor adreswijzigingen:
illustrer@csc.usc.uu.nl

Ontmoeting tussen Oost en West

Het boek *Vertrouwd en Vreemd* gaat in op de relatie tussen moederland en kolonie, met name op de relatie tussen vrouwen, hoewel dat noch uit de titel, noch uit de subtitel 'Ontmoetingen tussen Nederland, Indië en Indonesië' valt af te leiden. 'Moederland' en 'kolonie' blijken de juiste aanduidingen. Waar er al contacten bestonden tussen Nederlanders en Indiërs of Indo-europeaanen, daar drukte de koloniale pikorde een fors stempel op de omgangsvormen. De Utrechtse geschiedenismedewerker Esther Captain is een van de redacteurs van de bundel, haar collega's Elsbeth Locher-Scholten en Berteke Waaldijk hebben er bijdragen aan geleverd. Het boek bevat een zeer uiteenlopende melange aan verhalen, variërend van literaire teksten tot wetenschappelijke artikelen en een fotogalerij. Verbindend element zijn de 'Intermezzo's', tekstjes van 5 à 6 pagina's die de historische hoofdlijnen van het volgende thema bevatten, zoals 'Familie en liefde', 'Onderwijs, missie en zending' en 'Politiek en vrouwenbeweging'.

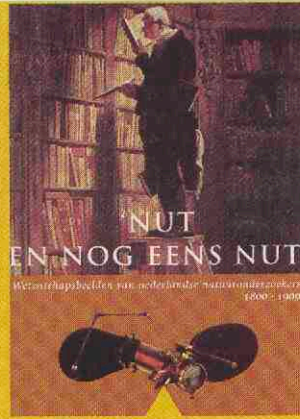
E. Captain, M. Hellevoort, M. van der Klein (red). Vertrouwd en Vreemd. Ontmoetingen tussen Nederland, Indië en Indonesië, Verloren f 35,-

Reis in Zuid-Afrika

In 1937 maakte de befaamde Utrechtse geschiedenishoogleraar Pieter Geyl (1887-1966) een lezingentournee in Zuid-Afrika. Het verslag van die reis is terechtgekomen in het archief Geyl - in het bezit van de Universiteitsbibliotheek -, waaruit het door de historici P. van Hees en A.W. Willemsen is geplukt voor de publicatie *Pieter Geyl in Zuid-Afrika*.

De combinatie Geyl en Zuid-Afrika is een bijzondere. De auteur van de 'Geschiedenis van de Nederlandse stam' staat immers bekend als een taalnationalist en pleitbezorger van de Groot-Nederlandse gedachte, het idee dat er een stamverwantschap bestaat tussen volken met eenzelfde taal: Nederlanders, Vlamingen én Zuid-Afrikanen. Een groot deel van Geyls reisverslag bestaat dan ook uit bezorgdheid over de toenemende invloed van het Engels in Zuid-Afrika. Complicerende factor was dat veel van de geestverwanten die Geyl in Zuid-Afrika ontmoette, er tegelijkertijd ideeën op nahielden die op Duits nationaal-socialistische leest geschoeid waren. En daarvan moest Geyl niets hebben. Dat maakt het boek tot een voorbeeld van de worsteling die Geyl een groot deel van zijn werkzaam leven, maar in Zuid-Afrika in gecomprimeerde vorm gevoerd heeft: én het Groot-Nederlands nationalisme propageren én tegelijkertijd het Duitse nationaal-socialisme bestrijden.

P. van Hees en A.W. Willemsen (ed.) Pieter Geyl in Zuid-Afrika; verslag van een lezingentournee langs universiteiten in Zuid-Afrika, juli-december 1937. Uitgave van en te bestellen bij Zuid-Afrika Instituut, tel. 020-6249318.

een maatschappelijk doel en het collectief belang. Vandaar de karakterisering 'Nut en nog eens nut'.

Bert Theunissen:

Nut en nog eens nut, wetenschapsbeelden van Nederlandse natuuronderzoekers, 1800 - 1900. Uitgeverij Verloren, f 49,70.

Mishandeld als kind

Hoe gaan vrouwen en mannen om met het geweld waar ze als kind mee in aanraking zijn gekomen, en welke betekenis geven zij aan hun traumatische jeugdervaringen? Hoe werken deze jeugdervaringen door in hun relaties met partners en kinderen? *Met vallen en opstaan* is gebaseerd op gesprekken die de Utrechtse psycholoog en onderzoeker Sietske Dijkstra voerde met mensen die als kind mishandeld zijn. Haar conclusie is, dat hun verwerkingsproces dynamisch verloopt. Zij blijven vasthouden aan het voornemen om hun kinderen niet te mishandelen. Toch betekent dit niet dat ze ontkomen aan de nasleep van het vroegere geweld. Hun jeugd heeft hun leven getekend. Dit boek richt zich op iedereen die in het eigen leven te maken krijgt met geweldservaringen, en op hulpverleners, (school)artsen, leerkrachten, etc.

Sietske Dijkstra. Met vallen en opstaan. Hoe vrouwen en mannen betekenis geven aan geweldservaringen uit hun kindertijd. Eburon, f 49,90

Het nut van de wetenschap
Nederlandse universiteiten hebben tegenwoordig twee belangrijke pijlers onder hun bestaan: onderwijs en onderzoek. In de negentiende eeuw werd 'onderzoek' echter nog maar pas een universitaire taak. Johan Huizinga typeerde het natuurwetenschappelijk onderzoek van toen als 'Nut en nog eens nut'. Maar klopt dat beeld eigenlijk wel? Wie waren de universitaire natuurwetenschappers van toen, en waarom deden ze natuurwetenschappelijk onderzoek? In *Nut en nog eens nut, wetenschapsbeelden van Nederlandse natuuronderzoekers, 1800 - 1900* bespreekt Bert Theunissen, verbonden aan het Utrechtse Instituut voor geschiedenis der Natuurwetenschappen, de geschiedenis van natuurwetenschappelijke wetenschapsbeelden in de negentiende eeuw. Theunissen neemt een aantal bekende hoogleraren van diverse Nederlandse universiteiten als representatieve voorbeelden om de ontwikkelingen te illustreren. Onder hen bevinden zich ook Utrechtse hoogleraren als de fysioloog/oogarts Donders, chemicus Mulder, en zijn leerling Harting, die farmacologie, plantenfysiologie en vergelijkende anatomie en zoölogie doceerde. De invloed van de toen geldende maatschappelijke waarden blijkt onmiskenbaar belangrijk. Hoewel ook in de negentiende eeuw het argument van de culturele waarde van wetenschap werd gebruikt, was dat veel minder dan nu het geval. Wetenschap werd vooral bedreven vanuit

Column

Non scholae, sed vitae

'Kansloze studie' feliciteerde een vriend, die meer tijd had doorgebracht aan het Janskerkhof dan in de bibliotheek, mij met het behalen van mijn cum laude doctoraat in de Franse taal- en letterkunde. Vanuit een economisch perspectief had hij natuurlijk gelijk. Want waar was ik nu eigenlijk zo goed in? Ik kon naar Chopin luisteren, gedichten van Baudelaire voordragen en vertellen over de koloniale geschiedenis van Frankrijk. Medestudenten hadden me verbijsterd aangekeken toen ik in één semester een werkgroep Marguerite Duras én een module Internationaal Economisch Recht volgde. Hoe kon zo'n versnipperd pakket ooit het fundament vormen voor een al dan niet succesvolle carrière? Dat wist ik niet. Ik had het me ook niet afgevraagd. Waar ik in die jaren aan de Universiteit Utrecht naar had gestreefd, was het verkrijgen van inzicht in de verhouding tussen de Arabische wereld, die mijn vader had voortgebracht, Nederland, waar mijn moeder vandaan kwam, en Frankrijk, waar zij elkaar hadden gevonden, en ik was geboren. Drie werelden die vaak tragisch met elkaar in conflict waren, kwamen in mij samen. Ik wist dat ik, om ooit zoiets als een consistente persoonlijkheid te kunnen ontwikkelen, mijn geschiedenis moest bestuderen. De kennis die ik al lezende verwierf, hielp me vat te krijgen op mijn bestaan. De schoonheid die ik ontmoette, maakte het leven plezieriger. Maar hoe leg je zoiets uit aan iemand die zijn eigenheid maar al te graag heeft verruild voor de vaste waarden van het corps?

In mijn eerste werkende jaren had ik veel last van de hiaten in mijn academische bagage. Soms leek kansloos inderdaad een terechte kwalificatie van hetgeen ik had geleerd. Niemand had me uitgelegd hoe bedrijfsculturen werken. Wist ik veel dat het wel wetenschappelijk verantwoord, maar niet erg diplomatiek is, uitspraken van een meerdere pas aan te nemen nadat je intensief hebt geprobeerd ze te falsificeren? Pas achteraf besepte ik dat de aldus opgelopen kleerscheuren ook horen bij de ontwikkeling van die nog steeds felbegeerde consistente persoonlijkheid. En toen ik naast mijn universitaire bagage ook nog wat EQ had opgedaan kwamen de kansen op mijn weg. Is het onsympathiek de hoogtepunten te vermelden van wat uiteindelijk toch nog mijn carrière is geworden? Mijn interviews met Fay Weldon, Yasser Arafat en Salman Rushdie? Mijn presentatie op de Franstalige zender TV5? Mijn toneelstuk, mijn columns, mijn foto op de voorpagina van de krant als ceremoniemeesteres van eenjarige Harry Mulisch? Ja, dat is onsympathiek. Tenzij het is om Seneca te eren. Leren niet voor de school, maar voor het leven, is altijd leuker, en soms blijkt het ook nog vruchtbaar te kunnen zijn. Een universiteit is geen beroepsopleiding. Dat is mooi en dat moet zo blijven. Universiteit Utrecht, gefeliciteerd en bedankt!

[Chazia Mourali is publicist en presentator. Zij presenteert in de week van 26 tot 31 maart dagelijks het kennisfestival in de Domkerk. (zie pagina 17)]

De zijsprong Opmerkelijke loopbanen

Bert Specken: 'Ik had als bioloog een voorsprong'

Foto: Stijn Rademaker

Zure oorlog in de mond

Hij steekt zijn neus diep in de kelk, snuift geconcentreerd, laat het rode vocht rond dansen in het glas om vervolgens licht slurpend de smaak van de bordeaux te savouren. Bart Specken studeerde in de jaren tachtig biologie in Utrecht en werkte zeven jaar als ecooloog, onder andere bij TNO en de Provincie Utrecht. Toen zijn baan wegens een reorganisatie werd opgeheven, maakte hij met zichzelf de volgende afspraak: 'als ik niet binnen twee jaar aan de slag kan als ecooloog, ga ik óf de automatisering in, óf maak van mijn hobby m'n beroep'. Het werd 't laatste. Bart werkt nu als gecertificeerd vinoloog in een wijnkoperij in Bunnik, waar hij 's avonds ook cursussen geeft.

Als student gooide Bart hoge ogen met zijn zelfgestookte wijnen van pruimen, peren en appels. Op verjaardagsfeestjes gingen er liters doorheen. 'Over de kwaliteit kan ik me nu niets meer herinneren, maar daar ging het ook niet om,' zegt Bart. Voor zich op tafel ligt zijn persoonlijke wijnlogboek, met daarin notities over bijvoorbeeld smaak en geur ('ceder, tabak, lichtfruitig'), en afdrank van wijnen die heerlijk waren, of vies tegenvielen. Een nogal bekakte zwager die altijd met fantastische, dure wijnen aan kwam zetten, heeft hem aangestoken. Hij leerde Bart om goede wijn te herkennen aan de concentratie van geur en smaakstoffen. 'Toen ik besloot om me professioneel in de wijn te verdiepen, begon ik in 1998 met het wijnbrevet dat me toegang verschafte tot de Vinologen Academie. Dat is zoiets als de Bier Universiteit,' grapt hij, 'maar dan is het een éénjarige opleiding waar je mee aan kunt komen in de wijnwereld. Slechts een kwart slaagt meteen in de eerste ronde. Ik had als bioloog natuurlijk een voorsprong met onderwerpen als het gistingproces. En studeren ging me vlot af. Als je de materie leuk vindt, onthoud je al die saaie druivenrassen en appellations vanzelf.' Ondertussen gaf Bart tegen betaling wijncursussen thuis op zolder, en schreef een reader voor de geïnteresseerde leek. Het liep als een trein; er ontstond al gauw een lange wachtlijst. Halverwege het Academiejaar ging hij aan de slag bij de Bunnikse wijnkoperij.

Proeverijtje

Wie op bezoek gaat bij een vinoloog, kan natuurlijk genieten van een proeverijtje. Bart schenkt twee glazen in met rode wijn. De *margaux* blijkt een *beaune Premier Cru* te zijn, en andersom. Ondertussen geeft hij een klein college over wijnsoorten, -streken en -huizen, en over gastronomie. 'Bij een salade die is aangemaakt met een azijn- of citroendressing, smaakt geen enkele wijn. Dat geeft een zure oorlog in de mond. De bereidingswijze van een gerecht bepaalt soms meer welke wijn je erbij schenkt dan de ingrediënten. Rode wijn kan wel bij gegrilde vis, maar niet bij een gestoofd forelletje. Drink nooit een droge champagne bij de zoete oliebol maar als aperitief, en schenk geen wijn met veel tannine op een feestje, want dan krijg je wrange gezichten.' Of Bart zijn oude vak mist? 'Als de kans zich voordoet, wil ik weer als ecooloog aan de slag. Ik mis de intellectuele prikkeling. Hoe leuk de materie ook is, het vak bestaat ook voor een groot deel uit dozen wijn sjouwen.'

[Chiara Soldati]